

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

PENKTADIENIS – FRIDAY, KOVO – MARCH 5, 2010 Vol. CI Nr. 43 Kaina 75 c.

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 03-04-10

PERIODICALS

A. Ažubalis siūlo suburti Šiaurės ir Baltijos šalių „išminčių“ grupę

Vilniuje vieši Švedijos Europos Sąjungos reikalų ministrė Birgitta Ohlsson. **Valdo Kopūsto (ELTA)** nuotr.

Vilnius, kovo 4 d. (ELTA) – Užsienio reikalų ministro Audroniaus Ažubalio siūlymui suburti Šiaurės ir

Baltijos šalių „išminčių“ grupę, kuri diskutuotų dėl svarbiausių regiono iššūkių ir teiktų pasiūlymus dėl Šiaurės ir Baltijos šalių bendradarbiavimo stiprinimo siekiant paskatinti regiono konkurencingumą, pritarė ir Vilniuje viešėjusi naujai paskirta Švedijos Europos reikalų ministrė Birgitta Ohlsson.

Lietuvos diplomatijos vadovas pabrėžė būtinybę kuo greičiau įgyvendinti Lietuvos ir Švedijos elektros jungties, sujungisiančios Baltijos ir Šiaurės šalių elektros energijos sistemas, projektą („Nordbalt“). Jo įgyvendinimas padės sustiprinti regiono energetinį saugumą ir energijos tiekimo patikimumą.

Ministrai aptarė Lietuvos ir Švedijos santykius, Europos Sąjungos Baltijos jūros programos įgyvendinimą ir ES darbotvarkės klausimus.

Į mūsų šalį trumpam atvykusi pareigūnė paragino keisti nepilnametį apsaugos įstatymą, kuriame ji įžvelgė sąsają su cenzūra.

Šeštadienį — priedas *Kultūra*.

Užsieniečiams – viktorina apie Lietuvą

Vilnius, kovo 4 d. (Lietuviams.com) – Užsienio reikalų ministerija jau antrus metus kviečia užsienio šalių piliečius, besidominčius Lietuvos istorija, kultūra ir dabartine politika, patikrinti savo žinias viktorinoje „Tikime laisve“ ir laimėti kelionę į Lietuvą.

Viktorina vyksta tinklalapyje <http://quiz.mfa.lt> iki birželio 30 d.

Vienas iš viktorinos dalyvių, teisingai atsakęs į visus klausimus, būtų keliu laimės 4 dienų pažintinę kelionę į Lietuvą dviem asmenims. Dar 10 viktorinos dalyvių, kurie teisingai atsakys į visus klausimus, bus apdovanoti smulkesniais Užsienio reikalų ministerijos įsteigtais prizais.

Alytaus prokuratūros laukia neeilinis patikrinimas

Vilnius, kovo 4 d. (BNS) – Generalinė prokuratūra ketina surengti neeilinį Alytaus prokuratūros patikrinimą, tai pranešė prezidentė Dalia Grybauskaitė, viešėdama šiame mieste. Atsakydama į alytiškės klausimą, ar jai žinoma apie Alytaus miesto mero Česlovo Daugėlos suėmimą, prezidentė tvirtino turinti

daug įvairios informacijos.

Č. Daugėla buvo vienas iš statybos bendrovės „Kortas“ vadovų. Žiniasklaidoje būta įtarimų, kad ši statybos bendrovė ir jai giminingos įmonės nuolat laimi savivaldybės konkursus. Anksčiau Č. Daugėlai prokurorai buvo pateikę įtarimų dėl sukčiavimo. Meru Daugėla dirba nuo 2007 m.

„Jeigu pati savivaldybė ir jos politinių partijų struktūros nesugeba įvertinti ir palieka merą tokį, koks jis yra, turint ar neturint kokių nors įrodymų, tai jau visos tarybos politinės atsakomybės klausimas, – kalbėjo prezidentė D. Grybauskaitė. – O prokuratūra, kuri šiandien nėra aktyvi, tikrai sulauks neeilinio patikrinimo.“

A. Poniškaitis įšventintas vyskupu

Vilnius, kovo 4 d. (ELTA) – Pagrindinėje Lietuvos šventovėje – Vilniaus arkikatedroje – per Lietuvos globėjo Šv. Kazimiero iškilmes konsekruotas naujasis Vilniaus arkivyskupijos vyskupas augziliaras Arūnas Poniškaitis.

Perskaičius specialų Šventojo Tėvo atsiųstą paskyrimo raštą, kuriuo A. Poniškaičiui leidžiama priimti konsekraciją, Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis pavedė naująjį vyskupą A. Poniškaitį šv. Kazimiero globai. Vilniaus arkivyskupas padėkojo vyskupui Juozui Tunaičiui, 20 metų palaikeusiam arkivyskupą nuo pat pirmųjų žingsnių šioje tarnystėje Vilniuje.

Pagal senąjį paprotį Dievo tautos akivaizdoje įšventinamasis vyskupas turėjo atsakyti į arkivyskupo klausimus apie pasiryžimą vykdyti Bažnyčios apaštalo jam patikėtas ganytojo pareigas. Bažnyčiai giedant Visų šventųjų litanią, įšventinamasis vyskupas kniūbsčias gulėjo priešais altorių ir Evangelijų knygą, taip primindamas, kad dulke būdamas dulke ir virsias.

Arūnas Poniškaitis (k.) įšventintas vyskupu ir tapo Vilniaus arkivyskupo pagal Gedimino Savickio (ELTA) nuotr.

Po visų vyskupų rankų uždėjimo ir patepimo šventaisiais aliejais A. Poniškaitis priėmė vyskupo ženklus – vyskupo žiedą, mitrą, pastoralą ir Evangelijų knygą – ir buvo pasveikintas tikinčiųjų plojimais.

Naujasis Vilniaus arkivyskupijos vyskupas augziliaras A. Poniškaitis pakeis iki šiol beveik du dešimtmečius šias pareigas ėjusį vyskupą J. Tunaitį, sulaukusį garbingo 81 metų amžiaus.

43 metų A. Poniškaitis yra jau-

niausias amžiumi Lietuvos vyskupas. Jis yra baigęs teologijos studijas Popiežiškajame šv. Grigaliaus universitete Romoje, turi teologijos daktaro laipsnį. Jis dėstė fundamentinę teologiją Vytauto Didžiojo universitete, vedė kursus Marijampolės kunigų seminarijoje ir Marijampolės kolegijoje. A. Poniškaitis 2003 m. buvo paskirtas Vilkaviškio vyskupijos kurijos notaru, 2004 m. – Vilkaviškio vyskupo generalvikaru.

Šiame numeryje:

- Sportas. XXI žiemos olimpiada. Futbolas. Pasaulio sporto naujienos. (p. 2, 8)
- Kodėl saugome svetimos šalies paslaptis? (p. 3)
- K. Girniaus skiltis (p. 3)
- Bėglobių gydytojas (p. 4)
- Kliūtys, tampančios galimybėmis (p. 5)
- Knyga, kurią rašė patys Lietuvos žmonės (p. 9)
- Tautos šventė Čikagos lituanistinėje mokykloje (p. 10)

Valiutų santykis
1 USD — 2.53 LT
1 EUR — 3.45 LT

DRAUGAS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

Redakcijos žodis

Lietuvos miestuose ir miesteliuose pradėjo šurmuliuoti tradicinė, Lietuvos šventąjį Kazimierą mininti, pavasarį skelbianti Kaziuko mugė. Ar lyja, ar sninga, ar šildo saulė, ar šaltukas žnaibo – tris dienas liaudies meno meistrai, ragaišių ir kitų skanumynų pardavėjai, pirkėjai ar tik šiaip žioplinėjantys jungiasi į tik šioje mugėje išgyvenamą veidų, akių, spalvų, šūksnių chorą. Nors kiekvienais metais pasižadu nieko daugiau nepirkti, pasivaikščiojusi Vilniaus Pilies gatve neišturiu nepaskambinusi dailiai išmargintais varpeliais, palletusi gražiai išskobto šaukšto, seilės nepavarvinusi prieš mano nosį lyg tyčia iškabintą didžiulį raguolį... Net nepastebiu, kaip namo grįžtu su ne vienu Kaziuko mugės pirkinium. Ne tik sau, bet ir namiškiams. Kaziuko mugė kvies ir JAV lietuvius. Apilankydami jose priartinsite pavasarį, paremsite lietuviškų organizacijų veiklą.

Vyr. redaktorė Dalia Cidzikaitė

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mazindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuončiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

GARBĖS PRENUMERATA

(metams kasdiena, paskelbta) \$250.00

JAV

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD)

Metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00

• 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

Metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00

• 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD)

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00

• 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$70.00

Vyriausia redaktorė – Dalia Cidzikaitė

redakcija@draugas.org

Kultūrinio šeštadieninio priedo redaktorė –

Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas:

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

SPORTO

APŽVALGA

ŽIEMOS OLIMPIADOJE DAUGIAUSIA AUKSO PASIGLEMŽĖ KANADIEČIAI

EDVARDAS ŠULAITIS

Vasario 28 d. Vancouver mieste, Kanadoje, buvo uždarytos XXI žiemos olimpinės žaidynės, netikėtai daugiausia aukso medalių atnešusios šeiminkams – Kanados sportinei delegacijai. Ji pasiglemžė net 14 auksinių apdovanojimų.

Auksinių apdovanojimų po Kanados daugiausia pelnė Vokietija (10), JAV bei Norvegija – devynis. Ne-lauktai daug aukso parsivežė Pietų Korėjos ir Šveicarijos sportininkai – po 6, o Kinija ir Švedija – po 5.

Vis dėlto medalių lentelėje vyra-vo JAV sportininkai, kurie pasipuošė 37 medaliais (9 aukso, 15 sidabro, 13 bronzos). Antroje vietoje liko Vokie-tija – 30 (10 aukso, 13 sidabro, 7 bronzos), trečioje – Kanada (14, 7, 5). Toliau ėjo – Norvegija – 23 (9, 8, 6), Austrija – 16 (4, 6, 6); Rusija – 15 (3, 5, 7). Į pirmąjį dešimtuką pakliuvo: Pietų Korėja – 14 (6, 6, 2); Kinija – 11 (5, 2, 4); Švedija – 11 (5, 2, 4); ir Prancūzija – 11 (2, 3, 6).

Lietuvos atstovai liko be meda-lių, to ir buvo tikimasi. Savo rezul-tatais mūsų šalis atsislojo tolimose atskirų rungčių vietose ir pasirodė blogiau nei prieš tai Turine vykusioje žiemos olimpiadoje.

Kiti Lietuvos kaimynai negrįžo tuščiomis rankomis

Čia geru žodžiu paminėsiu Lat-vijos atstovus, kurie parsivežė du medalius (abu sidabro), estus (1 si-dabro), Baltarusijos sportininkus – 3 (po vieną visų spalvų). Auksą pirmą kartą Baltarusijos istorijoje iškovojo akrobatinio slidinėjimo šuolių varžy-bose čempionu tapęs Aleksej Gryšin.

Dar du medalius baltarusiai lai-mėjo biatlono takeliuose.

Lenkijos delegacijos nariai par-sivežė 6 medalius, tarp jų – 1 aukso, 3 sidabro ir 2 bronzos. Šios šalies sportininkų eilėse geriausia buvo sli-dininkė Justyna Kowalczyk, užėmusi

pirmąją vietą 30 km lenktynėse, antrąją – sprinto varžybose, trečiąją – 15 km lenktynėse.

Daug gražių žodžių nusipelnė latviai, kurie gražiai pasirodė rogučių sporte. Iškovoję du sidabro medalius, latviai tikėjosi medalio keturviečio bobslėjaus rungtyje, tačiau kai vie-nam iš narių Vancouver prireikė apendicito operacijos, iš šių varžybų latviai buvo priversti pasitraukti. Tiek latviai, tiek estai užėmė ir kitų aukštų vietų. Ypač pažymėtinas estas Andrus Veerpalu, kuris maratonu vadinamose 50 km slidžių lenktynėse buvo šeštas (pirmą vietą ir aukso medalį laimėjo norvegas Petter Nort-hug, po jo ėjo vokietis Axel Teich-mann ir švedas Johan Olsson).

Latviai gana daug reklamos gavo ir dėl savo ledo ritulio komandos, vi-sas šios sporto šakos rungtynes rodė televizijos stotys daugelyje pasaulio valstybių. Nors Latvijos komanda ne-laimėjo nė vienerių rungtynių, ne viename susitikime ji pasirodė esąs kie-tas riešutas net ir stiprioms koman-doms, kurias privertė gerokai papra-kaituoti.

Lietuviai pasirodė prasčiausiai

Gaila, tačiau Lietuvos komanda su 6 sportininkais ir 17 lydėjusių as-menų (trenerių bei kitokių pareigū-nų) pasirodė prasčiausiai iš Baltijos šalių bei kitų tolimesnių Lietuvos kaimynų. Apie medalius ar patekimą į dešimtuką atskirose rungtyse, žino-ma, niekas negalvojo.

Iš visų Lietuvos sportininkų tik viena Diana Rasimovičiūtė buvo ver-ta dėmesio ir nenusipelnė negarbingo „sportininko turistų“ vardo. Jos ge-riausias pasirodymas biatlono 7,5 km sprinto rungtyje – iš 88 dalyvių užėmė 25 vietą. Ji varžėsi ir biatlono 15 km asmeninėse lenktynėse (iš 87 dalyvių buvo 30-a) bei biatlono 10 km persekiojimo lenktynėse (iš 60 daly-vių buvo 34-oji).

Nukelta į 8 psl.

Lietuvos slidininkas Mantas Strolia su mama ir trenere Kazimiera Stroliene. Stasio Petkaus (ELTA) nuotr.

FUTBOLAS

Dar kelios „Lituanicos“ („Liths“) pergalės

„Lituanicos“ futbolo komanda, kuri dalyvauja tarptautinio pobūdžio salės futbolo turnyre McCook, IL miestelyje, laimėjo du susitikimus. FC „San Luis“ mūsų šalis įveikė net 17:1, o FC „Egypt“ – 5:4. Tai jau bu-vo aštuntoji „Lituanicos“ pergalė iš eilės.

Kovo mėnesio pabaigoje turėtų prasidėti „Metropolitan“ lygos lauko pirmenybių pavasario (antrasis) ratas.

Artėja Pasaulio futbolo pirmenybių baigiamasis turnyras

Sparčiai artėja kitas didžiulis sporto įvykis – tai Pasaulio futbolo pirmenybių baigiamasis turnyras, kurio atrankinėse varžybose rungtyniavo ir Lietuvos futbolininkai, ku-riems ten nepasisėkė patekti.

Šis turnyras prasidės birželio 11 d. ir tęsis visą mėnesį įvairiuose Pietų Afrikos Respublikos miestuose. Taigi, iki jo pradžios jau liko truputį mažiau negu 100 dienų.

FIFA prezidentas J. Blatter nese-niai lankėsi Pietų Afrikoje, kur ap-žiūrėjo visus 10 stadionų, kuriuose bus žaidžiami šių pirmenybių susi-tikimai. Vadovo nuomone, visur jau yra baigti remonto darbai ir viskas atrodo gerai. Rengėjai yra pasiryžę priimti 450,000 svečių iš užsienio, tačiau blogėjant ekonominei padėčiai visuose kraštuose, šis skaičius gali sumažėti. Kaip skelbiama, jau par-duota 2,2 mln. bilietų iš 2,9 numa-tytų vietų visoms rungtynėms.

Atvykstančius iš užsienio gero-kai baugina nusikaltimų skaičius Pietų Afrikos Respublikoje, ten už-registruojama apie 50 žmogžudysčių per parą. Tačiau čempionato dienomis žadama sustiprinti saugumą, nes bus samdoma papildomas 41,000 policijos pareigūnų.

Beje, šioms pirmenybėms yra statomas vienas naujas, modernus stadionas Durbano mieste, kuris du-ris atvers gegužės 1 d.

Lietuvos futbolo rinktinė pakilo aukšty-n

Kovo 3 d. Tarptautinio futbolo federacijų asociacija (FIFA) išplatino pajėgiausių pasaulio rinktinių įver-tinimo lentelę. Ji Lietuvos rinktinę buvo palankesnė, negu prieš mėnesį. Lietuviai, uždėję 6 taškus iš 62-os vietos pakilo į 60-ąją.

Pirmąją vietą išsaugojo Ispanija, kuri savo sąskaitą padidino 15 taš-kais. Liko nepasikeitusios ir kitų tri-jų rinktinių vietos: Brazilijos, Olan-dijos ir Italijos. Tik Portugalija iš 5-tos vietos nukrito į šeštąją, o vokie-čiai užėmė buvusią portugalų vietą.

Pirmame dešimtuose dar mato-me: 7. Prancūzija, 8. Angliją, 9. Ar-gentiną ir 10. Graikiją. Aukštyn šok-telėjo ir mūsų kaimynai latviai – iš 49-tosios į 47-tą vietą, tuo tarpu 104-oje vietoje buvę estai palypėjo ant 97-tojo laiptelio.

Nors lietuvių 60-oji vieta nėra tokia aukšta, žinant, kad lentelėje suminėtos 207 valstybės, mūsų šalis savo padėtimi dar gali džiaugtis.

Čia dar reikia paminėti JAV ko-mandą, kuri iš 14-tos nukrito į 18-tą vietą. Tačiau ją pralenkia amžini jų priešai meksikiečiai (jie iš 17-tos pa-kilo į 14-tą vietą). Ed. Šulaitis

KODĖL SAUGOME SVETIMOS ŠALIES PASLAPTIS?

GINTARAS ALEKNONIS

Ar mes pasitikime savo valstybe? Sociologų apklaustos liudija tik pasitikėjimo valdžia krizę. Gal nėra taip blogai, kai beveik trečdalis šalies piliečių pasirenge ginklų ginti tėvynę, o du trečdaliai didžiuojasi būdami Lietuvos piliečiais. Gerokai painiau būtų atsakyti į klausimą, ar valstybė pasitiki savo piliečiais.

Jeigu mėgintume remtis du dešimtmečius besitęsiančios iliustracijos pavyzdžiu, tektų pripažinti, kad Lietuva savo piliečiais netiki. Tiesą sakant, kalbėti apie iliustraciją – buvusių KGB darbuotojų ir bendradarbių veiklos ribojimus – šiandien jau tikriausiai vėlu, pakaks tų paprasto buvusių paviešinimo. Jeigu valstybė tikėtų savo piliečių žmogiškumu, tokiam paviešinimui nereiktų jokių komentarų, jokių kriugerių ar šatrijų teismų.

Diskusijose apie liustracijoje esą slypinčius pavojus, nereiktų pamiršti vieno – KGB ir kiti slaptieji archyvai saugo ne mūsų, bet Lietuvą okupavusios valstybės paslaptis. Labai blogai, jeigu per dvidešimt metų KGB paslaptys tapo ir mūsų paslaptimis. Pažadų Rusijai šiuo klausimų, regis, nebuvo.

Tokioms byloms pirmiausia galioja moraliniai nuosprendžiai. Nedaug kas prieštarauja iliustracijos žinovo Mečio Laurinkaus prieš kelerius metus viešai išsakytai nuomonei, kad „tarp formalaus ir žmogiško požiūrio lietuviškoje iliustracijoje yra praraja“.

Tačiau išvadą iš tokio teiginio daryčiau priešingą, negu siūlo buvęs VSD vadovas. Kabinetiniai prisipažinimai niekada neatstos viešo tiesos sakymo. Juk ir pačios iliustracijos terminas kilęs iš religinio apsisvalymo, atgailos. Raganų medžioklės nebebus, pastarojo meto Pociūno, Kedžio, LEO LT ar CŽV kalėjimų istorijos liudija mūsų visuomenės brandą. Žmonės nesunkiai atskiria grūdus nuo pelų.

Buvusių represinių struktūrų bendradarbių klausimą galima spręsti bent dviem būdais, kuriuos sąlyginai pavadinčiau Cibulkos ir Sniečkaus metodais. Buvęs čekų disidentas Petras Cibulka 1993 m. laikraštyje „Necenzurovane noviny“ paskelbė buvusių Čekoslovakijos saugumo (vadinamojo STB) darbuotojų, agentų, patikėtinių, konspiracinių butų nuomotųjų bei kandidatų į šias ir kitas pareigybes sąrašą. Vėliau buvo išleista knyga, šiandien šį sąrašą kiekvienas gali rasti internete adresu www.cibulka.com. Cibulkos veiksmas sulaukė prieštarigų vertinimų, bet

labai prisidėjo prie viešosios erdvės išvalymo.

Buvęs Lietuvos kompartijos vadovas Antanas Sniečkus su slaptųjų tarnybų agentais elgėsi visiškai kitaip. Nereiktų pamiršti, kad 1940 m., laidojant Lietuvos nepriklausomybę, Sniečkus buvo paskirtas saugumo vadovu. Kompartijoje šnipinėję agentai buvo sunaikinti, kiti perėjo į KGB. Atrodo, kad nepriklausomybę atkūrusioje Lietuvoje iliustracija pasuko Sniečkaus pramintu keliu.

Diskusijose apie iliustracijoje esą slypinčius pavojus, nereiktų pamiršti vieno – KGB ir kiti slaptieji archyvai saugo ne mūsų, bet Lietuvą okupavusios valstybės paslaptis. Labai blogai, jeigu per dvidešimt metų KGB paslaptys tapo ir mūsų paslaptimis. Pažadų Rusijai šiuo klausimų, regis, nebuvo.

Dvidešimties ar trisdešimties metų senumo paslaptys šiandien daugiausiai domina tik tiek, kiek jų nežino kiti. Iškilusios viešumon, jos nebegalės būti slaptu ginklu, „skeletu spintoje“, kuriuo galima vienodai šantažuoti ir kadaise netyčia paslydusius, ir sąmoningai artimiausius draugus pardavusius. Neabejoju, kad dingusi šantažo galimybė gerokai praretintų tą trijų tūkstančių Rusijos slaptųjų tarnybų agentų būrį, apie kurį šiandien kalba buvęs VSD vadovas.

Iliustracijos klaidų bijoti nereiktų. Kai buvo paviešintas šimtas aštuoniasdešimt vienas puslapis iš beveik pusantro tūkstančio puslapių storumo Katarina Witt bylos, buvusi Rytų Vokietijos dailiojo čiuožimo žvaigždė tikrai nesidžiaugė. Prieš pat Berlyno sienos griūtį nedaug kas dėkojo *Stasi* vaikinams ir sakė: „Jūs vieninteliai, kuriais galiu pasitikėti.“

Iškalbinga ir vieno garsiausių čekų rašytojų Milan Kundera istorija. Prieš dvejus metus viešumon iškilo dokumentai, liudijantys, kad studijų metais Kundera saugumui įskundė jam akin kritusios merginos vaikiną. Rašytojas kaltinimus neigė, o daugelis skaitytojų suprato, kodėl Kundera romanuose tokie įtikinami išdavikų paveikslai. Šiomet Kundera tapo gimtojo Brno miesto garbės piliečiu, apdovanojimas buvo įteiktas Paryžiuje.

Jokie valstybės paskirti liustruotojai niekada nesugebės tinkamai sugrupuoti KGB darbuotojų ir bendradarbių sąrašų, kuriuose aukos ir budeliai gali būti įrašyti greta. Šiam darbui reikia ne istorijos išmanymo, pakanka doros ir drąsos.

Lrt.lt

Gintaras Aleknonis – Lietuvos teatrologas, žurnalistas, humanitarinių mokslų daktaras. 1992–1993 m. dienraščio „Respublika“ kultūros skyriaus redaktorius. 1993–2003 m. „Laisvosios Europos“ radijo Miunchene, nuo 1995 m. – Prahoje bendradarbis. 2006–2008 m. Mykolo Romerio universiteto universiteto sekretorius, nuo 2008 m. Strateginio valdymo ir politikos fakulteto dekanas.

Ar prezidentė įgaliota spręsti energetikos klausimus?

KĘSTUTIS GIRNIUS

Per susitikimą su Rusijos ministru pirmininku Vladimir Putin prezidentė Dalia Grybauskaitė atmetė Maskvos siūlymą kartu statyti naują atominę elektrinę Kaliningrade. Prezidentė pasakė: „Aš labai aiškiai suformulavau, kad Lietuva statys savo elektrinę ir kad mes neplanuojame dalyvauti elektrinės Kaliningrade statyboje.“ Manau, sprendimas buvo teisingas. Bet ar prezidentė turi įgaliojimus viena jį priimti, ar valstybės vadovė derino savo nuomonę su Vyriausybe, ar ji turi tai daryti?

Praėjus dviem dienoms Seimo pirmininkė Irena Degutienė po susitikimo su „Orlen Lietuvos“ vadovais pažymėjo, kad Lietuva neketina parduoti strategiškai svarbios „Klaipėdos naftos“. Ji pridūrė, jog siūlys prezidentei „ši ir kitus energetinio Lietuvos saugumo klausimus įtraukti į Valstybės gynimo tarybos darbotvarkę bei apsvarstyti juos plačiau“. Po kelių valandų prezidentės atstovas spaudai pasakė, kad Lietuvos vadovė kategoriškai nusistačiusi prieš strateginių objektų pardavimą, todėl nemato reikalo Valsybės gynimo taryboje svarstyti klausimo dėl „Klaipėdos naftos“.

Prezidentė ir pirmininkė sutaria, kad nereikia parduoti „Klaipėdos naftos“. Bet kodėl nesvarstyti to ir kitų energetinio saugumo klausimų Valstybės gynimo taryboje? Ar tik prezidentė nustato Valstybės gynimo tarybos darbotvarkę? Ar ji privalo atsižvelgti į kitų tarybos narių pasiūlymus dėl darbotvarkės, dėl išvadų?

Į visus šiuos klausimus nėra aiškių atsakymų, tiksliau tariant, nėra nusistovėjusios jų sprendimo tvarkos. Konstitucija suteikia prezidentui pirmumą užsienio ir saugumo politikoje. Nurodoma, kad prezidentas „sprendžia pagrindinius užsienio politikos klausimus ir kartu su Vyriausybe vykdo užsienio politiką“. Bet ką reiškia „vykdyti kartu“, kur prasideda ir baigiasi užsienio bei saugumo politika?

Konstitucija neskriaudžia ir Vyriausybės. Pažymėta, jog Vyriausybė „tvarko krašto reikalus... garantuoja valstybės saugumą... palaiko ryšius su užsienio valstybėmis ir tarptautinėmis organizacijomis“. Neišvengiamas Konstitucijos neapibrėžtumas reiškia, kad kils nesutarimų mėginant suderinti prezidento ir Vyriausybės įgaliojimus, nustatant, kam suteikti pirmenybę kuriuo nors klausimu.

Padėtis energetikos ir prekybos srityse dar sudėtingesnė, nes nėra aiškios takoskyros tarp užsienio ir vidaus politikos. Tad neaišku, kas įgaliotas priimti lemiamą sprendimą.

Nutarimas, kaip, su kuo ir kokiomis sąlygomis statyti naują branduolinę jėgainę, jeigu ji išvis bus statoma, labiau lems Lietuvos saugumą negu bet koks Krašto apsaugos ministerijos nutarimas dėl naujos ginkluotės įsigijimo. Tą patį reikia sakyti apie galimą suskystintų dujų terminalą. Atominės jėgainės statybos parengiamuosius darbus kuruoja Energetikos ministerija, deryboms su kitomis valstybėmis dėl jos statybos vadovauja premjeras, ne prezidentė. Kitaip vargu ar gali būti. Kasdieninių, net pačių svarbiausių reikalų tvarkymas yra Vyriausybės kompetencija, nors ji turi atsižvelgti į valstybės vadovo nuostatas.

Neaišku, kas galutinai atsakingas už užsienio prekybą. Savaiame suprantama, labiausiai ja rūpinasi verslininkai. Tačiau ministerijos prižiūri kai kurias skatinimo ir palaikymo programas. Kai Maskva uždraudė importuoti įvairias lietuviškas prekes ir Rusijos muitinės pradėjo tikrinti Lietuvos vilkikus sugriežtinta tvarka, buvo kreipiamasi į prezidentę, kad ji stengtųsi aukščiausiu lygiu pralaužti ledus ir sutvarkyti prekybos ryšius su Rusija.

Valstybės gynimo taryba būtų natūralus forumas valstybės laikysenai derinti, juolab kad jai priklauso ne tik prezidentė ir premjeras, bet ir Seimo pirmininkė. Valdo Adamkaus kadencijos metais taryba posėdžiaudavo retai, gal kartą per metus. Susidaro įspūdis, jog ši svarbi institucija tiesiog merdėjo, nors galiu klysti. Laikas ją atgaivinti. Tinkamiausias daugelio opų klausimų sprendimas reikalauja visų aukščiausių valstybės vadovų inašo. Svarbu ne tik suderinti požiūrius, bet ir išmokti kalbėti vienu balsu. Tai bus nelengva. Institucijų kova dėl valdžios ir įgaliojimų yra kasdienis politikos reiškinys. Kartais viršų paima viena šalis, kartais – kita. Tačiau civilizuotame pasaulyje tokie klausimai sprendžiami politiškai, be kreipimosi į konstitucinius teismus.

Prezidentė turi polinkį labai plačiai vertinti savo galias, prisiskirti kuo daugiau įgaliojimų. Mano žiniomis, ji nebuvo suderinusi savo nuomonės su Vyriausybe dėl Kaliningrado jėgainės. Šiuo atveju derinimo nereikėjo, nes nuomonės nesiskiria. Be to, iš anksto neįmanoma numatyti, kokie klausimai iškils per susitikimą su kitos valstybės vadovais. Vis dėlto prezidentės kategoriškas V. Putin siūlymo atmetimo būdas šiek tiek verčia nerimauti. D. Grybauskaitė kalba valstybės, taigi, Lietuvos vardu. Gal reikėjo atmesti pasiūlymą diplomatiškiau, gal net kaip nors išsisukti nuo atsakymo, o grįžus į Lietuvą ir pasitarus su Vyriausybe pranešti, kad Lietuvos nedomina Kaliningrado jėgainės statyba?

I. Degutienės kvietimas šaukti Valstybės gynimo tarybos posėdį suprantamas. Yra ką svarstyti, ypač dėl energetikos saugumo. Ką turėtų daryti Lietuva, jei „Orlen“ nutartų dalį „Mažeikių naftos“ parduoti Rusijos bendrovei. Daug kas priklausytų nuo akcijų paketo dydžio. Sunku protestuoti dėl 10 procentų. O dėl 51 procento? Ar būtų galima uždrausti nacionalinio saugumo sumetimais? Yra netiesioginis atvejis. Paaiškėjus, jog 2006-aisiais Dubajaus bendrovė ketino perimti kai kurių didžiųjų JAV uostų valdymą, Kongrese kilo tokia protestų banga, kad įmonė buvo priversta atsakyti savo plano. Jei „Orlen“ nerastų kito pirkėjo, ar Lietuva būtų pasiryžusi nacionalizuoti „Mažeikių naftą“? Kur skolų slegiamas kraštas rastų tam lėšų? Padėčiai aptarti vieno posėdžio tikrai nepakaks.

Alfa.lt

Beglobių gydytojas

KUN. ANTANAS SAULAITIS, SJ

Erdvus, plytelėmis grįstas kiemas, kilni palmė ir atviros durys tiesiog kviečia į dr. Vito Kiaušo namus Brazilijos Rondonia valstijos sostinės Porto Velho šalutinėje gatvėje. Sėdi brazilas advokatas, gitara palydėdamas iš kun. dr. Aleksandro Bendoraičio išmoktą šio mėgstamą dainą „Kur tas šaltinėlis“. Jam pritaria namų šeimininkas ir svečias, o kaimynas, bičiulis pastorius ir profesorius pritaria kojos judesio ritmu.

Troško gyvenimą įprasminti padėdamas kitiems

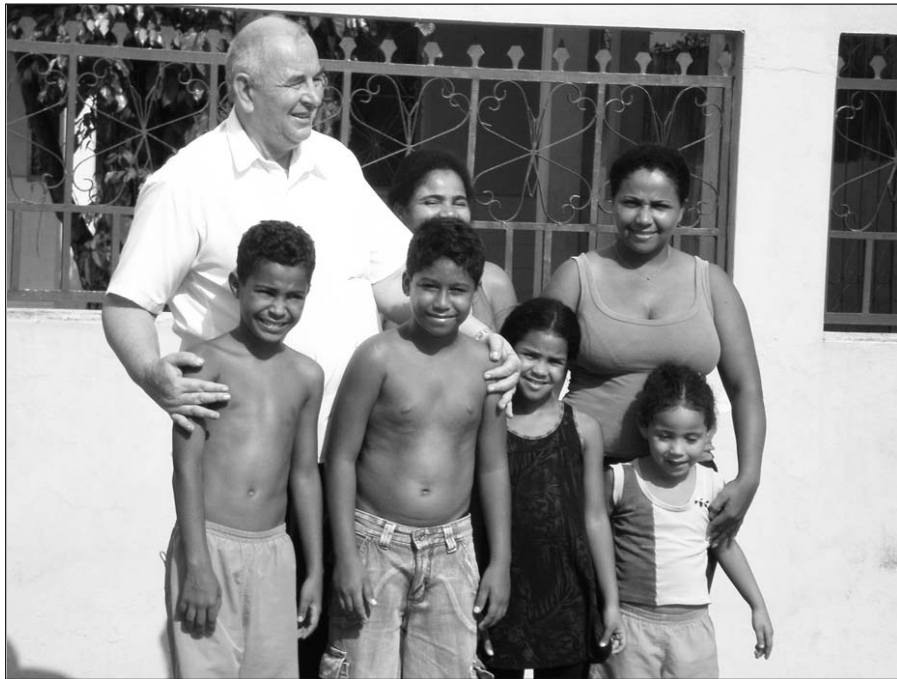
Dr. Vitas Kiaušas 1975 m. iš Australijos atskrido III Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso metu. Trisdešimties metų, būdamas jau našlaičiu, jis troško gyvenimą įprasminti padėdamas kitiems žmonėms. Iš pradžių talkino kun. Bendoraičio Gerojo Ganytojo ligoninėje Bolivijos pasienio Guajara-Mirim miestelyje. Tuomet ši ligoninė buvo viena geriausių vakarų Amazonijoje. Australijos lietuvis buvo manęs persikelti arčiau giminaičių Venesueloje, tačiau viza jam nebuvo suteikta.

Po poros metų jaunas gydytojas ėmėsi naujo uždavinio – įsteigti pirmąją kraujo ligoninę. Šiandien garbės sienoje tarp ligoninės direktorių nuotraukų pirmasis yra dr. Kiaušas. Pusės milijono gyventojų mieste kraujo stotis ir laboratorijos tarnauja gretimai ligoninei ir kitoms sveikatos įstaigoms. Pusė dabartinės įstaigos pastatyta pirmojo direktoriaus tarnystės metais. Aišku, užsienietis turėjo įteisinti savo medicinos diplomą. Atstovaudavo ligoninei ir Rondonijos valstijai valstybinio lygio konferencijose.

Labdara beglobiams vaikams, benamėms šeimoms, vienišoms motinoms

Prieš daugiau kaip 20 m. savo namų kieme dr. Kiaušas pastatydino pavėsinę, o talkininkės kasdien virėdavo pietus gatvės ir kitiems beglobiams vaikams. Vėliau medinę pastogę pakeitė mūrinė, kurios sienoje – Vytis, Gedimino stulpai, Vyties kryžius. Savo paties išlaikomą labdarą nutraukė, kai neberado padėjėjų. Artimo meilės darbams įteisinti įsteigė Šv. Kazimiero šalpos draugiją, kurios tarybos trimetinis susirinkimas vyko š. m. sausio 24 d.

Iš savo tėvo išmokęs, kad gyvenime svarbiau savigarba nei veržimasis į pinigus, gydytojas matė aplinkinių

Dr. V. Kiaušas su globotiniais.

vargus. Tuomet Porto Velho buvo dešimtadalis dabartinio dydžio, panašus į laukinius JAV vakarus prieš daugiau kaip 100 metų. Trečias pagal dydį Amazonijos intakas – Madeira upė – buvo pilna aukso ieškotojų laivelių, vamzdžių ir auksui gryninti gyvsidabrio. Pasienio kontrabanda ir čia pat už gatvės esančios džiunglės liudijo nuotolį nuo civilizacijos.

Dr. Kiaušas ėmė suteikti pastogę benamėms šeimoms, vienišoms motinoms. Kai kurios atsilygino patarnaudamos skalbykloje, virtuvėje, kieme. Krikšto tėvo ir globėjo tautybę liudija gintarinės spalvos odos vaikų vardai – Ona, Vitas, Ramutė... Jeigu vaikas nerodo noro mokytis, gydytojas siunčia į seserų salesiečių mokyklą, užmoka už mokslą, rūpinasi jų pažanga, stengiasi auklėti, kad moksleiviai būtų tiesūs, darbštūs, padorūs. „Man pačiam nieko nereikia“, – sako dr. Kiaušas.

Lietuviai aplanko retai

Pasvalietis gydytojo giminaitis dr. Juozas Kiaušas minimas dr. Mildos Budrienės knygoje apie lietuvių gydytojus. Pusės dešimtmečio gydytoja gyvena Venesueloje. Vieną kitą kartą vakarų Amazonijoje gyvenantį tautietį aplanko lietuviai iš Sao Paulo. „Mato Šalčiaus keliais“ po Pietų Ameriką keliaujanti ekskursija iš Lietuvos būtų aplenkusi dr. Kiaušą, jei dėl dokumentų stokos du dalyviai nebūtų pakliuvę į pasienio policijos kalėjimą. (Matas Šalčius mirė pasienio Guajara-Mirim miestelyje 1940 m.).

Dabar Vitas dirba valdiškoje socialinės sveikatos draudos įstaigoje.

Supažindino su direktoriumi ir pagrinčiais tarnautojais. Įstaigoje 64 proc. katalikų, pasitaikė, kad visi 7 kabinete katalikai, tai vedėjas pasiūlė maldą, svečiui teko laiminimo maldelė. Prie direktoriaus posėdžių stalo – atverstas Šv. Raštas.

„Mirties geležinkelis“

Per 20 m. Porto Velho išaugo dešimt kartų. Dabar jau uždrausta Madeira upėje aukso ieškoti, tačiau val-

ninę. Kun. Bendoraitis mirė 1998 m., o ses. Ksavera 2000 m. buvo nužudyta, kaip liudija tokius dalykus žinantieji. Brazilijoje Gerojo Ganytojo ligoninę perėmė vyskupija, Bolivijoje net vyko teismas, kol iš abiejų steigėjų mirtimi pasinaudojusių galėjo perimti Guayaramerin savivaldybė.

Dr. Kiaušas labai gerai pažinojo tuodu lietuvių misionierius. Aplankė jų namus po jų mirties. Kad kun. Bendoraitis gydė nemokamai, užkliuvo kai kuriems gydytojams, sako Vitas. Kažkodėl Brazilijos pusėje apie „padre medico“ mirtį net nebuvo parašyta. Nors kun. Bendoraitį važiuoti į misijas iš Prancūzijos prikalbino Guajara-Mirim prancūzas vyskupas, dabartinis tos pačios kilmės vyskupas ir kunigai, teigia dr. Kiaušas, nemini jo reikšmės, visuomeninio ir sielovadinio palikimo (ligoninės, radijo stotelės, plytinės statyboms ir ligoninei uždarbiui, galvijų, vaisių ir daržovių ūkio ligoniams sveikai maitinti, žuvų ūkio, rėmėjų bei bendradarbių tinklo.).

Pagrindinis ryšys su lietuviais – „Mūsų Lietuva“ ir e. paštas

Dr. Kiaušas dalyvauja migrantų – tautų sielovados taryboje. Jam iš Sao Paulo buvo atsiųsti keli lietuviški daikteliai imigrantų parodėlei, nes pats jų neturėjo. Pagrindinis ryšys su lietuviais – Brazilijos lietuvių ilius-

Dr. V. Kiaušo įsteigta kraujo ligoninė.

džia už 7 km ir už 156 km stato didžiules vandens jėgaines su šliužais laivams (iki Amazonės žiočių – 2,700 km). Mieste statomi nauji butai, įmonės, parduotuvės. O miestas vos šimto metų senumo, prasidėjęs kaučiuko pramonės žydėjimo metu.

Prie jūros neprieinanti Bolivija ieškojo vandens kelių į pasaulio rinką per Braziliją tuoj už Mamorės (Madeiros intako) krioklių. Sumanyta nutiesti siaurąjį geležinkelį, kuris įgavo „Mirties geležinkelio“ pavadinimą dėl drugio, gyvačių ir kitų nelaimių žuvusių darbininkų. Porto Velho buvo 330 km ilgio bėgių nulinis taškas, šiandien čia įkurtas geležinkelio muziejus su garvežiais iš JAV, Vokietijos ir Anglijos. Elektros jėgainių bendrovė žada 7 km bėgių, garvežius ir vagonus restauruoti turistams ir pažintinėms kelionėms.

„Padre medico“ kun. Bendoraičio palikimas

Paskutinė geležinkelio stotis – Guajara-Mirim, kur kun. dr. Bendoraitis ir ses. Ksavera Šakėnaitė dirbo nuo 1961 m., kol 1987 m. persikėlė į Mamorės krantą Bolivijos pusėje (upė čia 1,200 m pločio) ir ten įsteigė ligo-

truotas mėnesinis žurnalas „Mūsų Lietuva“, Sao Paulo nuo 1948 metų ejęs laikraščiu. Ir, aišku, elektroninis paštas. Domėdamasis savo šeimos kilme, susisiekė su Balzeko lietuvių kultūros muziejaus (Čikagoje) genealogijos skyriumi, kuris nurodė apie lietuvių genealogiją nusimanantį asmenį Iju mieste, Rio Grande do Sul valstijoje – miestą, kurį įsteigė lietuviai apie 1888 m.

Porto Velho bažnyčiose patarnauja salesiečiai. Ten dirbę, dabar Manause gyvenantys dr. Kiaušą labai maloniai prisimena. Apsilankęs jo sodyboje gali pagalvoti, su kuo lietuvis gydytojas gali pasikalbėti ir bendrauti dar kiek laukinėje aplinkoje. Netolimos katedros kunigai būna parama. Jam rūpi ir katalikybės padėtis, nes kitos krikščioniškos bažnyčios, gaunančios daugiau lėšų iš užsienio, veikliai pritraukia žmonių ir pagalbininkų.

Taip ir lieka dosnios ir nesavanaudiškos tarnybos vaizdas, kai iš nuotraukų žvelgia lietuvis gydytojas – reikia sakyti, misionierius – su savo globotiniais vaikais, jų motinomis, vargstančiomis šeimomis ir savo kilnių siekių bendradarbiais.

Pastogė vaikų užsiėmimams.

Iš A. Saulaičio asmeninio albumo.

Kliūtys, tampančios galimybėmis

JAV olimpinėje komandoje dalyvavo ir Amerikos lietuvis

RAMUNĖ LAPAS

Ką tik pasibaigusioje Vancouver XXI žiemos olimpiadoje JAV skeleto-
no komandą sudarė penki sportinin-
kai, vienas jų – Amerikos lietuvis iš
Pennsylvania valstijos Eric Bernotas.
Šiose žiemos žaidynėse jis užėmė 14
vietą, jis ne tik neatsistojo ant paky-
los, bet į priekį užleido savo koman-
dos draugą Zach Lund (5 vieta). (Me-
dalius vyrų skeletono varžybose lai-
mėjo Kanados, Latvijos bei Rusijos
atstovai.) Tuo tarpu prieš ketverius
metus Turine Bernotas buvo geriau-
sią rezultatą šioje rungtyje parodęs
amerikietis (6 vieta). Jo draugas ir
varžovas latvis Martins Dukurs, Van-
couver iškovojo sidabrą, tuomet bu-
vo septintas.

Krebždėjo viltis kada nors tapti puikiu sportininku

Avondale, PA gyvenančiam lietu-
viui – 38-eri. Įdomu, kad šią sporto
šaką jis kultivuoja palyginti neseniai
ir „užsikabino“ gana atsitiktinai.
Baigęs West Virginia University, dir-
bo mūrininku ir statybose, sportinę
formą palaikydamas laisvalaikio –
mat krebždėjo jame viltis kada nors
tapti puikiu sportininku. Bet pats
likimas progą pakišo. 2001-aisiais
keliaudamas su savo mergina į Ver-
mont valstiją, išklydo iš kelio ir
atsidūrė Lake Placid (New York val-
stijos) apylinkėse. Tai buvo prieš Salt
Lake City žiemos olimpiadą, ir Ber-
notas prisiminė skaites apie čia be-
sitreniruojančią JAV skeletono ko-
mandą. Lake Placid jie susipažino su
skeletono treneriu, ir Eric tiek išūžė
jam galvą, kad vargšas treneris buvo
priverstas pakviesti jį į treniruočių
stovyklą. Bernotas sakė, kad „yra įsi-
tikinęs, jog sugebės“ ir kad „progos
atsiskleisti savo atletiniams gabu-
mams laukęs visą gyvenimą“. Tad
būdamas 30-ies, jis pirmą kartą nu-
sileido skeletono keliu.

Nepaisant ligos, pirmoji pergalė

2004 metais Eric jau dalyvavo
Pasaulio taurės (World Cup) varžybo-
se ir sezono pabaigoje, 2005 metų va-
sarį, Lake Placid pasiekė savo pir-
mąją pergalę. Labai didžiavosi savi-
mi, ypatingai išgirdęs nuostabos pil-
nus mamos žodžius: „Kaip toli tu
pažengei“. Reikalas tas, kad vaikys-
tėje Bernotas turėjo kovoti su Tou-
rette sindromu – ši paveldima neu-

ropsichiatrinė liga, iššaukianti ne-
valingus trūkčiojimus ir garsus, ne iš
karto jam buvo nustatyta. Vėliau jis
yra prisipažinęs, kad liga darė stiprią
įtaką jo gyvenimui. Studentavimo
metais Bernotas buvo gydomas nuo
klinikinės depresijos, jis taip pat
kovojo su alkoholizmu.

2002 m. skeletonas tapo Bernoto „žirgu“

„Visą gyvenimą nesvajojau apie
skeletoną, bet visuomet norėjau, kad
mano gyvenimas susiklostytų pui-
kiai. Sunkumai išmokė mane to siek-
ti – atkakliai ir ištvermingai, panau-
dojant savo gabumus, stiprinant
charakterį, atsiveriant naujoms gali-
mybėms ir meldžiantis, kad užtektų
drąsos. Esu laimingas, kad patyriau
artimųjų ir draugų meilę bei rūpestį –
jie padėjo man kovojant su alkoholiz-
mu ir nuolat mane palaiko, kai pati-
riu depresiją, bendravimo nepatogu-
mą ar kai pasireiškia nemalonūs
Tourette sindromo požymiai. Šių
malonių dėka aš suvokiau, kad kliū-
tys gali tapti galimybėmis, ir tai
mane skatino atrasti savyje jėgų ir
kryptingai atsiskleisti. 2002 m. skele-
tonas tapo mano 'žirgu'. Dėkoju
Dievui, kad esu geriausias, koks galiu
būti, ir noriu įkvėpti kitus atrasti
savo galimybes“ – žiniasklaidai sakė
Bernotas.

Pasaulio taurės varžybose yra laimėjęs net 11 medalių

Geriausių rezultatų karjeroje
Bernotas pasiekė po Turino olimpia-
dos 2006–2007 metų sezono – bendro-
je įskaitoje užėmė antrąją vietą Pa-
saulio taurės varžybose ir laimėjo si-
dabrą 2007 m. pasaulio čempionate.
Vancouver jis tikėjosi pasirodyti ge-
riau. Deja. Užėmęs 14-tą vietą (jo lai-
kas 3:33.27), sportininkas kalbėjo:
„Dabar – taip, tai nelengva priimti.
Bet aš pasistengsiu surasti tame tei-
giąją dalyką, kuris mane varytų į
priekį, sustiprintų, kad kitą kartą
pasirodyčiau geriau.“

Šį sezoną (2009–2010 m.) Pasau-
lio taurės varžybose Bernotas ben-
droje įskaitoje buvo devintas. Sėk-
mingiausias jo pasirodymas buvo
sausio mėnesį Iglis, Austrijoje, ten jis
laimėjo auksą. Viso Pasaulio taurės
varžybose Bernotas yra laimėjęs net
11 medalių – 4 aukso, 4 sidabro, 3
bronzos. Dviejuose skeletono keliuose
– Nagane per 2006–2007 metų Pa-
saulio taurę ir Lake Placid per na-

Eric Bernotas laimėjo Pasaulio taurės-2005 varžybose Lake Placid, NY.

cionalinį 2003–2004 metų čempio-
natą – yra pasiekęs geriausius rezul-
tatus.

Už paslaugą – bilietai į golfo turnyrą

Bernotui, beje, teko išbandyti ir
kitą nusileidimą lediniu keliu – bob-
slėjų. Vėlgi – atsitiktinai. 2004 metais
Europos taurės varžybose Iglis, Aust-
rijoje, per treniruotę JAV bobslėjaus
ketveriukę, valdomą Mike Kohn, iš-
tiko nesėkmė – jų rogės išlėkė iš kelio
ir buvo nebetinkamos varžyboms.
Kad neprarastų teisės dalyvauti var-
žybose visą sezoną, M. Kohn nutarė
išsinuomoti inventorių. Bet išnuomo-
tos ledrogės buvo sunkesnės – kartu
su sportininkais susidarė antsvoris.
Tuomet Mike paprašė lengvesnių
sportininkų – Eric ir kito skeleto-
nininko Chris Hedquist – jam padėti.
Reikalavimai buvo įvykdyti, o dėkin-
gas sportininkas savo „naujesiems
komandos nariams“ atsidėkodamas

nupirko bilietus į golfo turnyrą.

Į olimpinių rungčių sąrašą skeletonas įtrauktas 1928 m.

Whistler miestelyje skeletono
varžybos vyko tame pačiame kelyje,
kaip ir kitų „rogutininkų“ – ledrogių
sporto (bobslėjaus) ir nusileidimo
rogutėmis (luge). Būtent šiuo ledo
kelio leiddamasis dar prieš olimpia-
dos atidarymą treniruotės metu žuvo
gruzinas Nodar Kumaritašvili.

Kaip sportas skeletonas atsirado
XIX a. Šveicarijoje – Alpėse nuo seno
buvo populiarius nusileidimas rogu-
tėmis, rengiamos šios rungties varžy-
bos. Pirmą kartą į olimpinių rungčių
sąrašą skeletonas buvo įtrauktas
1928 metais St. Moritz, Šveicarijoje
vykusiose žiemos žaidynėse. Vėles-
nėse olimpiadose šio kraštutinio
sporto buvo atsisakyta. Rungtis sug-
rįžo tik 2002 m. – skeletonas vėl buvo
įtrauktas į olimpinę programą Salt
Lake City žaidynėse.

Eric Bernotas įvairių varžybų metu.

Apdovanoti mokslo premijų laureatai

Mokslo premijų laureatams palinkėta kūrybiškumo energija užkrėsti visuomenę. **Gedimino Savickio (ELTA) nuotr.**

Vilnius, kovo 4 d. (ELTA) – Lietuvos ateities sėkmės ambicijai įgyvendinti reikalinga ne tik pažangi infrastruktūra, bet ir žmonės, kurie kūrybiškumo energija užkrėstų visuomenę, pažymėjo ministras pirmininkas Andrius Kubilius, įteikęs Vyriausybės įsteigtas Lietuvos mokslo premijas už 2009 metus.

Vyriausybės vadovas taip pat pranešė, kad ką tik Vyriausybėje patvirtinta Valstybės pažangos taryba laukia talkininkų bei jų pasiūlymų. „Tai dar vienas žingsnis, paspartinšias Lietuvos ilgalaikės pažangos programos ‘Lietuva 2030’ rengimą. Suprasdami mokslo svarbą ir gerbdami mokslo pasiekimus, ypač kviečiame mokslininkus, tikruosius savo srities žinovus, pasidalinti savo sukaupta patirtimi ir aktyviai dalyvauti teikiant pasiūlymus dėl Lietuvos ateities vizijos, ilgalaikių uždavinių, jų įgyvendinimo krypčių ir laukiamų rezultatų nustatymo“, – telktis bendram darbui ragino A. Kubilius.

2009 m. Lietuvos mokslo premijos skirtos humanitarinių ir socialinių mokslų srityse Audronei Bliujienei, Algirdui Girininkui, Vladui Žulkui ir Zenonui Norkui.

Fizinių mokslų srityje premijos įteiktos Algirdui Matuliui, Egidijui Anisimovui, Vidmantui Remeikiui ir Artūrai Plukiui.

Biomedicinos mokslų srityje premijos įteiktos Irinai Bachmatovai, Valdui Stanislovui Laurinavičiui, Liucijai Marcinkevičienei, Rolandui Meškiui, Julijai Razumienei, Rimvydui Gabrilavičiui, Alfui Pliūrai, Juliiui Danusevičiui, Virgilijui Baliuckui ir Dariui Danusevičiui.

Premijos technologijos mokslų srityje įteiktos Algimantui Marceliui Barakauskui, Vytautui Giniočiui, Albinui Kasparaičiui ir Sauliui Kaušiniui.

Praėjusiais metais premijų skaičius nuo 16 sumažintas iki 7, vienos premijos dydis padidintas nuo 44,200 litų iki 101,400 litų.

Skelbiamas valstybinės stipendijos konkursas studentams užsienyje

Vilnius, kovo 4 d. (BNS) – Švietimo ir mokslo ministerija (ŠMM) skelbia Lietuvos valstybinių Kazimiero Būgos stipendijų konkursą. Į šią kasmetinę stipendiją gali pretenduoti užsieniečiai, studijuojantys lietuvių kalbą užsienio šalių aukštosiose mokyklose.

Kaip pranešė ŠMM, užsienio šalių aukštųjų mokyklų lituanistikos ir baltistikos centrai iki rugpjūčio 31 d. kviečiami atrinkti po vieną kandidatą iš savo studentų ir pateikti jo kandidatūrą ministerijai.

Stipendija konkurso būdu bus skiriama vienerių akademinių metų laikotarpiui – 2010–2011 mokslo metams. Stipendijos dydis šiuo metu siekia 1,040 litų per mėnesį.

K. Būgos stipendijos skiriamos siekiant skatinti domėjimąsi lietuvių

kalba ir literatūra užsienyje, remti lietuvių kalbą užsienio šalių aukštosiose mokyklose studijuojančius studentus.

2009–2010 mokslo metais K. Būgos stipendijas gauna 4 studentai, studijuojantys lietuvių kalbą Čekijos, Lenkijos ir Vokietijos universitetuose.

Apie 10 užsienyje veikiančių lituanistikos centrų šiuo metu vykdo savarankiškas lituanistikos ar baltistikos studijų programas. Pasaulyje, daugiausia Europoje, iš viso veikia apie 40 įvairaus dydžio lituanistikos centrų, kur tirama ar dėstoma lietuvių ar baltų kalbos ir kultūra.

Kalbininko K. Būgos vardu pavadintą stipendiją lietuvių kalbą studijuojantiems užsieniečiams Vyriausybė įsteigė 2007 metais.

pasirašė LRT, Informacinės visuomenės plėtros komitetas ir Centrinė projektų valdymo agentūra.

Lėšas projektui „Lietuvos radijo virtualios audiobibliotekos sukūrimas“ – 6,3 mln. litų – skyrė Europos Sąjunga ir Lietuvos Respublika.

Dabar daugelis LRT saugomų magnetinių juostų, kuriose sukaupintas vertingas garso archyvas, yra ant išnykimo ribos.

Daugėja keleivių Vilniaus oro uoste

Vilnius, kovo 4 d. (Lietuviams.com) – Tarptautinis Vilniaus oro uostas (TVOU) šių metų vasarį aptarnavo 84,242 keleivius – 11 proc. daugiau nei per tą patį laikotarpį pernai. Antrą šių metų mėnesį žymiai išaugo skrydžių skaičius (27 proc.) ir per oro uostą gabentų krovinių kiekis.

Per dvejus šių metų mėnesius TVOU aptarnauti 173,196 keleiviai – 2,5 proc. daugiau nei pernai tuo pačiu metu. Lyginamuoju laikotarpiu skrydžių padaugėjo 15 proc.

„Geri šių metų rezultatai rodo, kad aviacijos verslas sparčiai lipa iš duobės, kurioje buvo 2008–2009 metais. Skrydžių Vilniuje daugėja sparčiau nei aptarnautų keleivių. Tai rodo, kad skrydžių pakanka, tačiau reikia kol kas nėra pasirengusi priimti visos Vilniaus oro uoste dirbančių oro

bendrovių pasiūlos. Norint, kad keleivių srautas augtų, labai svarbus visų turizmo rinkos dalyvių indėlis. Vilnių pasiekti galima nesunkiai, tačiau norintys neužpildo lėktuvų“, – sako TVOU generalinis direktorius Tomas Vaišvila.

Vasarį sostinės oro uoste pasikeitė ir populiariausios kryptys – aplenkusi Rygą, populiariausia kryptimi tapo Kopenhaga. Kitos populiarios išlieka Prahos, Dublino, Londono kryptys.

Tarp Baltijos šalių oro uostų Vilnius įsitvirtino antroje vietoje po Rygos. Taline per dvejus šių metų mėnesius keleivių srautas, lyginant su tuo pačiu laikotarpiu pernai, sumažėjo apie 10 proc., skrydžių – apie 8 proc. TVOU šiemet planuoja aptarnauti apie 2 mln. keleivių. Kovo pabaigoje iš Vilniaus bus galima skristi

Gali prireikti 80 metų sutvarkyti visus saugomus objektus

Raudonės pilis Jurbarko.

Delfi.lt nuotr.

Vilnius, kovo 4 d. (BNS) – Nors kultūros paveldo išsaugojimu Lietuvoje rūpinasi ne viena įstaiga, tačiau esminių teigiamų pokyčių, saugant nekilnojamasias kultūros vertybes, nematyti, teigia Valstybės kontrolė (VK).

Jeigu valstybė ir toliau kultūros vertybėms tvarkyti skirs tiek lėšų ir dėmesio, kiek dabar, visus saugomus objektus pavyktų sutvarkyti per 80 metų, o per šį laiką dalis paveldo sunyktų, teigia VK darbuotojai, įvertinę, ar tinkamai Lietuvoje saugomas šalies kultūros paveldas.

Šiuo metu šalyje į Kultūros vertybių sąrašą įtrauktos 16,233 nekilnojamosios kultūros vertybės, iš jų 6,030 vertybių suteiktas valstybės saugomo objekto statusas. 2007–2009 metais saugomų vertybių apsaugai iš valstybės skirta per 314 mln. litų.

Valstybės kontrolierės Rasos Budbergytės teigimu, dauguma problemų išsprendžiamos, jei Kultūros ministerija tiksliai ir aiškiai apibrėžtų, kokius objektus, kodėl ir kaip valstybė turi saugoti, kokiais vertinimais remian-

tis juos skelbti valstybės saugomais.

Pasak VK, Lietuva finansiškai nėra pajėgi išsaugoti visų šiuo metu saugomais paskelbtų 6,030 objektų. Išlaikius panašius finansavimo ir tvarkymo tempus, visus saugomus objektus valstybė sutvarkytų per 80 metų, o per šį laiką dalis paveldo sunyktų.

Valstybės kontrolė siūlo nustatyti vertinimus ir visas kultūros vertybes suskirstyti pagal jų svarbą, finansavimą skiriant reikšmingiausiems paveldo objektams išsaugoti.

Dėl lėšų trūkumo Kultūros paveldo departamentas Registrų centrui nėra perdavęs dalies duomenų apie visus šalies nekilnojamojo kultūros paveldo objektus. Todėl asmuo, įsigydamas nekilnojamąjį turtą, gali nežinoti, kad tai kultūros paveldo objektas, kuriam taikomi paveldosaugos reikalavimai. Taip būtų ne tik pažeisti teisėti savininko lūkesčiai naudotis savo turtu, bet gali būti paakenkta ir paveldo objektui.

Išvykus migrantams uždarytų įdarbinimo agentūros

Vilnius, kovo 4 d. (Delfi.lt) – Dauguma Britanijos įdarbinimo agentūrų uždarytų, jei visi imigrantai grįžtų namo, teigia tokios agentūros vadybininkė.

Wisbech mieste esančio „Swift Recruitment“ darbuotoja Vicky Collins, pasisakiusi ir BBC dokumentiniame filme „The Day the Immigrants Left“, sakė, kad nepaisant to, jog miestelyje šiuo metu yra 2,000 bedarbių, jos verslas priklauso nuo atvykėlių iš užsienio.

Vos penki iš 49 jos pastaruoju metu įdarbintų žmonių buvo vietiniai gyventojai.

„Mano ir kitos mieste esančios agentūros uždarytų, jei užsieniečiai darbuotojai išvyktų,“ – recruite.co.uk tinklalapiui sakė V. Collins.

Minėtas dokumentinis filmas parodė, kad retas britas pajėgė atlikti darbus, iš kurių valgo duoną atvykėlių europiečiai.

V. Collins sakė, kad dauguma vietinių bedarbių nebuvo pasirengę dirbti mažai apmokamų darbų, kuriuos jos bendrovė siūlė. Ji teigė, kad jos bandymai padėti bedarbiams britams baigėsi nesėkme: „Pasiūliau darbo vietas 60 darbuotojų, tačiau dirbti sutiko tik trys.“

Apsilankykite
www.draugas.org

Pasaulio naujienos

Taivaną nuolat krečia požeminiai smagiai, nes ši sala yra netoli dviejų tektoninių plokščių susidūrimo linijos. Reuters nuotr.

Taivaną sukrėtė stiprus žemės drebėjimas

Taibėjus, kovo 4 d. (BNS) – Stiprus žemės drebėjimas, kuris kovo 4 d. smogė Taivano pietuose, sukėlė gyventojų sumaištį ir smarkiai sudrebino pastatus, kai kur nutraukė elektros tiekimą ir sutrikdė traukinių eismą.

6,4 balo pagal momentinės magnitudės požeminių smūgių epicentras buvo už maždaug 70 kilometrų nuo pagrindinio Taivano pietinio miesto Gaosiongo, pranešė JAV Geologijos tarnyba. Jie taip pat buvo juntami salos sostinėje Taibėje ir šiauriniuose regionuose.

Žemės drebėjimo epicentras buvo Gaosiongo apygardos Dzasiano savivaldybėje. Tas regionas dar neatsigavo po praeitų metų rugpjūtį smogusio stipraus taifūno, kuris sukėlė didelius potvynius ir purvo nuošliaužas bei nusinešė daugiau nei 700 žmonių

gyvybių.

Šis žemės drebėjimas Gaosiongo regione buvo stipriausias per kelerius pastaruosius metus, pranešė meteorologijos tarnyba.

Praeitą šeštadienį itin smarkūs požeminiai smūgiai sukrėtė Čilę, o sausį – Haitį.

Taivano meteorologijos tarnyba nurodė, kad po pirmojo požeminio smūgio buvo užregistruoti šeši pakartotiniai. Vietos televizija pranešė, kad vieną žmogų sužeidė nuvirtęs medis, tačiau apie kitus nukentėjusius pranešimų kol kas negauta. Pradėjus drebėti pastatams, Gaosiongo gyventojai išbėgo į gatves ir vengė grįžti vidun, rodė vietos televizija.

1999 m. rugsėjį 7,6 balo žemės drebėjimas nusinešė apie 2,400 žmonių gyvybių. Tai buvo didžiausia stichinė nelaimė per Taivano istoriją.

Vokietija į skolas įklimpusiai Graikijai siūlo parduoti salas

Vilnius, kovo 4 d. (BNS) – Atostogauti į Graikijos salas traukiantys Vokietijos pensininkai mielai susikurtų nuolatinę vasarotojų koloniją. Mat du Vokietijos parlamento nariai pasiūlė Graikijai skolų problemą išspręsti parduodant salas.

Valdančiajai Angela Merkel koalicijai priklausantys parlamentarai ketvirtadienį pareiškė, kad Graikijos valdžia galėtų parduoti valstybinę

nuosavybę.

Įtakingas A. Merkel Krikščionių demokratų sąjungos (CDU) narys Josef Schlarmann ir finansų politikos specialistas Frank Schaeffler iš Laisvųjų demokratų partijos (FDP) sakė, kad salų ir kito turto pardavimas galėtų padėti Graikijai išbristi iš krizės.

„Susidūrusieji su nemokumo problema turi parduoti viską, kad sumokėtų kreditoriams, – sakė J. Schlarmann, – Graikijai priklauso pastatai, bendrovės ir negyvenamos salos – visa tai galėtų būti panaudota skolai padengti.”

Graikija ėmėsi griežtų taupymo priemonių, kad užsitikrintų Europos pagalbą, kai ją prisilgė milžiniškų skolų našta. Viešosios nuomonės apklausos rodo, kad dauguma vokiečių griežtai pasisako prieš tai, kad Graikija būtų gelbėjama Vokietijos mokesčių mokėtojų pinigais.

Praėjusiais metais Graikijos biudžeto deficitas siekė 12,7 proc. bendrojo vidaus produkto, nors Europos Sąjungoje nustatyta biudžeto deficito riba yra 3 proc. BVP.

Vokiečiai audringai reagavo į pranešimus, kad jų šalis gali suteikti finansinę pagalbą Graikijai. Pati Vokietija, didžiausia Europos ekonomika, dar tik brenda iš giliausios per 60 metų recesijos liūno.

Vis daugiau graikų yra nepatenkinti Vyriausybės sprendimais. SCANPIX nuotr.

EUROPA

LONDONAS

Buvęs britų užsienio žvalgybos tarnybos MI6 šnipas vogė slaptas bylas apie žvalgybinės informacijos rinkimo techniką ir siūlė jas parduoti už 2 mln. svarų nenurodytai užsienio vyriausybei, paskelbė prokuroras. 25 metų Daniel Houghton buvo suimtas pirkėjais apsimesusių pareigūnų, kuriems jis mėgino parduoti itin slaptą informaciją. Dvigubą Nyderlandų ir Didžiosios Britanijos pilietybę turintis D. Houghton kaltinamas kopijavęs slaptas vidaus žvalgybos agentūros MI5 bylas į kompaktinę plokštelę.

BERLYNAS

Vokietijos teismas kaltais pripažino keturis islamistus, kurie buvo kaltinami teroristinių išpuolių JAV rengimu, praneša BBC. Keturi maištininkai, kurių du yra Vokietijos piliečiai, atsivertę į Islamą, buvo nu-teisti laisvės atėmimo bausme nuo 5 iki 12 metų. Diuseldorfo teismas nusprendė, kad minėtieji keturi asmenys planavo išpuolius prieš JAV diplomatus, karius ir civilius.

RUSIJA

MASKVA

Europos žmogaus teisių teismas pradėjo nagrinėti Rusijos naftos bendrovės „Jukos“ akcininkų ieškinį Rusijos valdžiai. „Jukos“ ieškinio, kuriame prašoma išieškoti iš Rusijos valdžios 98 mlrd. dolerių, nagrinėjimas jau du kartus buvo atidėtas.

AZIJA

BEIJING

Kinija paskelbė apie mažiausią gynybai skirtų išlaidų didinimą per kelerius pastaruosius metus, taip pat stengėsi išsklaidyti nuogąstavimus, kad jos spartus ginkluotųjų pajėgų modernizavimas kelia pavojų kitoms šalims. Siūlomas 2010 metų Kinijos karinis biudžetas, palyginti su pernykščiu, buvo padidintas 7,5 proc. – iki 532,1 mlrd. juanių (77,9 mlrd. dolerių), sakė vienas vyriausybės atstovas.

LAKNAU

Vienoje Indijos šiaurėje esančioje šventykloje mirtinai minioje suspaustų moterų ir vaikų skaičius padidėjo iki 63, pranešė vienas aukštas vietos valdžios pareigūnas. Policija nurodė, kad dar 125 maldininkai nu-

kentėjo, kai tūkstančiai žmonių susirinko vienos ašramo šventykloje Pratapgarho rajono Kundos mieste-lyje, esančiame už 180 kilometrų į pietryčius nuo Utar Pradešo valstijos sostinės Lakanau.

PIETŲ AMERIKA

SAN PAULAS

Brazilija nepasiduos JAV spaudimui dėl apribojimų Iranui dėl šios šalies branduolinės programos, pareiškė Brazilijos užsienio reikalų ministras, praneša BBC. Brazilijos diplomatijos vadovas Celso Amorim JAV valstybės sekretorei Hillary Clinton sakė, kad Brazilija norėtų tolesnių derybų šiuo klausimu, o apribojimais būtų svarstomi tik blogiausiu atveju.

SANTJAGAS

Per stiprų žemės drebėjimą nukentėjusiai Čilei tikriausiai teks kreiptis į tarptautinius skolintojus ir prašyti tarptautinio kredito, pareiškė šalies prezidentė Michelle Bachelet. Naujasis finansų ministras Felipe Larraín pareiškė, kad svarsto įvairius finansavimo būdus šalies infrastruktūrai atkurti.

JAV

WASHINGTON, DC

JAV prezidentas Barack Obama paragino Kongreso narius balsuoti paprasta dauguma už sveikatos apsaugos sistemos pertvarką, praneša BBC naujienų svetainė. Pasak B. Obama, Kongresas turi „užbaigti darbą“ ir balsuoti už įstatymo projektą per artimiausias savaites. Prezidentas ragina, kad Kongresas remtų pastarąjį pertvarkos variantą, kuriam įgyvendinti numatoma skirti 950 mlrd. dolerių.

Per ateinančius trejus metus JAV karinės oro pajėgos padidins nuotoliniu būdu valdomų, Afganistano ir Irako padangėse skraidančių lėktuvų skaičių dėl vadų išreikšto poreikio gauti skaitmenines nuotraukas, padedančias nustatyti priešiškų pajėgų buvimo vietą, praneša „Christian Science Monitor“.

ARTIMIEJI RYTAI

FALUDŽA

Irako Faludžos miesto gydytojai praneša apie smarkiai išaugusį naujagimių apsigimimų skaičių, kai kurie dėl to tiesiogiai kaltina po įsiveržimo į Iraką JAV karių naudotus ginklus. 2004 m. minėtame mieste vyko arši JAV pajėgų ir maištininkų kova. Anot gydytojų, šiuo metu Irake naujagimių su širdies ydomis skaičius yra 13 kartų didesnis nei Europoje.

ATLANTIC ExpressCorp.
☎ 1-708-599-9680
www.atlanticexpresscorp.com

Šv. Velykų proga nudžiuginkite artimuosius Lietuvoje
Mažų siuntų gabenimas į Lietuvą, Latviją, Estiją ir Baltarusiją

Siuntinius siunčiamus Iškūnyu prašome pristatyti į mūsų surinkimo punktus iki KOVO 9 d.

Taip pat siūlome komercinių krovinų ir automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis. Asmens turto perkraustymas. Automobilių pirkimas iš visų JAV akcijų.

PASaulio SPORTO NAUJIENOS

Parengė Paul Triukas

Yu-Na Kim pasipuošė olimpinio aukso medaliu

Vancouver moterų dailiojo čiuožimo olimpine čempione tapo Yu-Na Kim.

2009-ųjų Pasaulio čempionė už trumpąją programą surinko daugiausia taškų – 78,50. Už ilgąją programą Pietų Korėjos sportininkė pasiekė dar vieną pasaulio laimėjimą, surinkusi 150,06 taškus. Jos galutinė taškų suma – 228,56 taškai – taip pat yra didžiausia kada nors surinkta taškų suma.

Yu-Na Kim daugiau nei 23-jų taškų skirtumu aplenkė antroje vietoje likusią japonę Mao Asada, 2008-metų Planetos čempionę, surinkusią 205,50 taškų. Bronzos medalį iškovojo kanadietė Joannie Rochette, surinkusi 202,64 taškus. Ketvirtoje vietoje liko 16 metų amerikietė Mirai Nagasu, penktoje – japonė Miki Ando.

Kaip jau rašėme anksčiau, vyrų dailiojo čiuožimo aukso medalį iškovojo amerikietis Evan Lysacek. Sidabro medalį laimėjo rusas Evgeny Plushenko, bronzos – japonas Daisuke Takahashi.

Dailiojo čiuožimo porų rungtyje aukso ir sidabro medalius iškovojo kinai. Aukšą laimėjo Shen Xue ir Zhao Hongbo, sidabrą – Pang Qing ir Tong Jian. Bronzos medalius laimėjo Vokietijos atstovai Aliona Savchenko ir Robin Szolkowy.

Šokių ant ledo aukso medalius laimėjo kanadiečiai. Namų sienos padėjo Tessa Virtue ir Scott Moir. Naujieji olimpiniai aukso medalių nugalėtojai daugiau nei 5 taškais aplenkė šių metų JAV čempionus Meryl Davis ir Charlie White. Bronzos medalius laimėjo rusai Oksana Domnina ir Maxim Shabalin. Ketvirtą liko amerikiečiai Tanith Belbin ir Benjamin Agosto.

Kanados moterų ledo ritulio komanda – olimpinė čempionė

Moterų ledo ritulio aukso medalis Vancouver iškovojo kanadietės.

Tai jau trečiasis olimpinis aukso medalis Kanados moterų ledo ritulio rinktinėi iš eilės. Šįkart kanadietės, kaip ir prieš aštuonerius metus, baigiamosiose rungtynėse įveikė amerikietes. Kanados rinktinė pergalę

šventė rezultatu 2:0. Abu įvarčius į amerikiečių vartus jos įmušė pirmajame kėlinyje.

Trečiąją vietą, kaip ir vyrų turnyre, iškovojo Suomijos ledo ritulininkės. Jos po pratęsimo 3:2 įveikė švedes.

Kanados ledo ritulio rinktinė iškovojo aukso medalius

Paskutinę olimpinių žaidynių dieną šeiminingų vyrų nacionalinė ledo ritulio rinktinė po aštuonerių metų iškovojo olimpinis aukso medalius.

Rungtynės tarp Kanados ir Jungtinių Valstijų rinktinės prasidėjo įtemptai. Pirmąjį įvartį pelnė kanadiečiai. Pirmajame kėlinyje pirmąjį savo įvartį šiose žaidynėse įmušė Jonathan Toews. Likęs kėlinys buvo labai įtemptas, tačiau be įvarčių.

Antrajame kėlinyje iš pradžių rezultatą po Corey Perry įvarčio padvigubino kanadiečiai. Po maždaug 5 minučių rezultatą sušvelnino amerikiečiai, įvartį įmušus Ryan Kesler.

Trečiąjame kėlinyje įvarčių nebuvo iki paskutinės minutės. Likus 24 sek., amerikiečių žaidėjas Zach Parise išlygino rezultatą ir komandoms teko

žaisti pratęsimą.

Sužaidus 7 minutes ir 40 sekundžių, pergalingą įvartį kanadiečiams įmušė Sidney Crosby. Kanadiečiai tapo pirmąja komanda, po 30 metų laimėjusia ledo ritulio aukso medalius namuose. 1980-aisiais tai padarė amerikiečiai.

Naudingiausiu turnyro žaidėju pripažintas amerikiečių rinkinės vartininkas Ryan Miller. Geriausiu gynėju pripažintas amerikietis Brian Rafalski, geriausiu puolėju – kanadietis J. Toews. Į turnyro geriausiųjų komandą pateko R. Miller, B. Rafalski, kanadietis Shea Weber, J. Toews, Z. Parise ir slovakas Pavol Demitra.

Trečiąją vietą ir bronzos medalius iškovojo Suomijos ledo ritulininkai. Jie mažosiose galutinėse rungtynėse rezultatu 5:3 nugalėjo slovakus.

Gavėnios rekolekcijos Putname Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo vienuolyne Savaitgalio rekolekcijos – kovo 26–28 d.

Registracija prasidės penktadienį, 6:30 v.v., pirmoji konferencija 7:15 v.v., baigsis sekmadienį pietumis. Mokestis – su nakvyne 120 dol., be nakvynės 70 dol. Negalintys dalyvauti pilną savaitgalį, gali registruotis šeštadieniui – nuo 9 val. ryto iki 7 val. vakaro; vienai dienai 60 dol. Rekolekcijų vadovas kunigas Arvydas Žygas.

Visi kviečiami! Apie savo dalyvavimą **pranešti iki kovo 22 d.**, kartu su 30 dol. įmokėjimu, kuris atskaičiuojamas nuo mokesčio. Siųsti: Immaculate Conception Convent – Retreat
600 Liberty Highway
Putnam CT 06260-2503
(Tel.: 860-928-7955)

Baigėsi žiemos olimpinės žaidynės.

EPA-ELTA nuotr.

ŽIEMOS OLIMPIADOJE DAUGIAUSIA AUKSO PASIGLEMŽĖ KANADIEČIAI

Atkelta iš 2 psl.

Jai treniruojantis pagelbėjo latvis treneris, tai, atrodo, padėjo sportininkei užimti padoresnes vietas.

Apie kitų lietuvių sportininkų prastus pasirodymus jau rašiau anksčiau. Nepaminėjau tik kalnų slidininko Vitalio Rumiancevo, kuris didžiojo slalomo rungtyje buvo 59-as (iš 103 dalyvių), o priešpaskutinę varžybų dieną šis 24 m. amžiaus slidininkas slalomo varžybose jau per pirmąjį nusileidimą pasitraukė iš kovos.

Nepaisant to, visi prastai pasirodę Lietuvos komandos dalyviai gyrėsi „gerais“ pasirodymais ir dėl blogų savo rezultatų neliūdėjo.

Beje, čia reikia dar išskirtinai paminėti komandinio slidinėjimo varžybas, kur lietuviai Mantas Strolia ir Modestas Vaičiulis užėmė 18 vietą. Bet žinant, kad jame dalyvavo tik 22 komandos, jų pasirodymą reikia laikyti vienu prasčiausių. Lietuviai pralenkė tik Kinijos, Didžiosios Britanijos ir Australijos atstovus, o baltarusiai atsidūrė gale, nes jiems buvo neleista tęsti kovos.

Blogu pasirodymu nustebino jau trečioje olimpiadoje dalyvaujanti olimpiados atidaryme vėliavą nešusi Irina Terentjeva, kuri 10 km slidinėjime laisvuju stiliumi buvo 64-a (tarp 78 dalyvių). Šios 25 m. amžiaus sportininkės pasirodymas šioje rungtyje buvo pats prasčiausias iš visų trijų jos olimpiadų.

Ledo ritulio karaliai – kanadiečiai

Ledo ritulio baigiamosios varžybos vyko paskutinę olimpiados dieną – vasario 28-ąją, prieš uždarymo šventę. Kaip ir buvo tikimasi, pirmąją vietą atiteko šeiminingams – Kana-

dos rinktinėi. Kanadiečiai įveikė JAV komandą 3:2 tik po pratęsimo ir gana permainingo žaidimo. Nepaisant, kad kanadiečiai pirmavo 2:0, JAV atstovai paskutinėmis žaidimo sekundėmis rezultatą išlygino 2:2.

JAV grupinėse varžybose buvo įveikusi Kanados atstovus 5:3, tačiau tai buvo nedidelė paguoda, pralaimėjus baigiamosiose varžybose. JAV su Kanada jau buvo žaidusios 2002 m. Salt Lake City vykusioje olimpiadoje, kur pergalę šventė irgi kanadiečiai.

Bronzos medalius šiose olimpinėse žaidynėse sugriebė Suomijos komanda, kuri rungtynėse dėl trečios vietos įveikė Slovakiją 5:3. Buvę olimpiniai čempionai švedai į ketvertuką visai nepateko.

Kita olimpiada – Sočio mieste Rusijoje

Per žaidynių uždarymą daug laiko buvo skirta 2014 m. Sočio mieste rengiamos žiemos olimpiados pristatymui. Rusai buvo atsivežę ne tik Sočio merą, kuris perėmė olimpinę vėliavą, bet ir daug dainininkų bei šokėjų, čia linksminusių į uždarymą atėjusius sportininkus bei žiūrovus.

Apie 60 tūkstančių žmonių, susirinkusių į „BC Place“ stadioną Vancouver, matė didelę rusų paruoštą reklamą Sočio miestui. Uždaryme vėl buvo prisimintas prieš pat olimpiadą žuvęs gruzinių rogutininkas – 21 m. amžiaus Nodar Kumaritašvili. Nors žaidynėms trukdė lietus ir trūko sniego, dauguma žmonių iki uždarymo tai spėjo pamiršti. O kanadiečiams tai padaryti padėjo pelnytų aukso medalių skaičius ir pergalė ledo ritulio varžybose.

Knyga, kurią rašė patys Lietuvos žmonės

Vilius Kavaliauskas, LIETUVOS KARŽYGLIAI, Vyties Kryžiaus kavalieriai (1918–1940), 2 tomas, 637 psl., Vilnius, 2009

DONATAS JANUTA

Šią knygą rašė patys Lietuvos žmonės. Rašė savo krauju ir drąsa, rašė šautuvu ir darbais, rašė poeto plunksna ir beraščio valstiečio ranka. Nes jų 1918–1923 metais sukurta bei apginta Valstybė ir buvo tas neišdildomas savanorių įrašas į istorijos knygą, – taip knygos autorius Vilius Kavaliauskas apibūdina savo 6 tomų projektą.

Ką tik išspausdintas antras tomas, gausiai iliustruotas, ant gero popieriaus, kietais viršeliais, apima Lietuvos karius – karininkus ir eilinius, kurių pavardės prasideda raidėmis E–J. Numatoma aprašyti visus, 1918–1940 metais apdovanotus Vyties Kryžiumi. Antrojo tomo įžanga parašyta buvusio Lietuvos Prezidento Algirdo Brazausko, pirmojo tomo – Valdo Adamkaus.

Prie žirgo stovintis neatpažintas karininkas, Vyties Kryžiaus kavalierius, apie 1922 m.

Kaip ir pirmame tome, su fotografijoms aprašomi generolai ir eiliniai, inteligentai ir beraščiai, kur vienu pavardės mums žinomos, kitos – negirdėtos. Kai kurios biografijos, su įvykių aprašymais, užima keletą puslapių, kitos – tik kelis paragrafus, tiek, kiek pavyko surinkti žinių. Jeigu kas turi papildomų žinių apie karius pirmame (pavardės A–D) arba antrame (E–J) tome, autorius galėtų ateityje įrašyti jas į priedą. Taip pat likusiems tomams (pavardės K–Ž), jeigu kas turi žinių ar fotografijų, autorių galima pasiekti el. paštu: kavaliauskas@aiva.lt

Knygos pradžioje profesorius Vytautas Lesčius aprašo 1918–1919 m. Lietuvos kariuomenės kovą prieš bolševikus. Knygos gale 54 nuotraukos iš 1939 metų kariuomenės žygio atsiimant Vilnių. Bet pagrindinę knygos dalį sudaro 588 puslapiai, paskirti Vyties Kryžiaus kavalieriams. Pirmame tome buvo paašikintas pirmųjų ordinų kūrimas ir Vyties Kryžiaus ordino įvairių laipsnių reikšmė.

Antrame tome pirmasis trijuose puslapiuose su 5 nuotraukoms aprašomas karys yra leitenantas Stasys Eidukaitis, gimęs 1900 m. sausio 24 dieną Sedoje, Mažeikių apskrityje. Mokėsi jis Telšių gimnazijoje, iš kurios 1920 m. įstojo į Karo mokyklą. Rašoma: „Tėvas Sedoje, nors ir daug lėšų įdėjęs į sūnaus mokslus, ne tik kad neprieštaravo jo kariniam pasirinkimui, net su ašaromis akyse džiaugėsi, kad sūnus tapo reikalingas Lietuvos tarnystei.”

1923 metais už narsų veikimą saugant Širvintos kraštą nuo lenkų Eidukaitis apdovanotas 1-jo laipsnio Vyties kryžiumi. Tarp jo žygių buvo ir šis: „savo iniciatyva vadovaudamas keliolikai Giedraičių milicininkų, prisiartino prie lenkų partizanų Krivolaidžių kaime, puldami apmėtė juos granatomis”. Keturi lenkai buvo užmušti, kiti pabėgo, lietuviai be nuostolių paėmė keliolika šautuvų. Eidukaičio likimas panašus į daugelio kitų lietuvių – 1941 metais su šeima buvo ištremtas į Sibirą, kur 1944 metais žuvo lageryje.

Aviacijos lakūnui, ANBO lėktuvų kūrėjui, generolui Antanui Gustaičiui knygoje skirta 7 puslapiai su 12 iliustracijų, kurių paskutinė – jo nuotrauka kaip NKVD kalinio. Lenkų žurnalistas, 1949 metais rašydamas apie lenkų karininkus, patekusių į bolševikų nelaisvę, užsimena, kad kartu su lenkais Maskvos Butyrkų kalėjime kalėjo lietuvis generolas, lakūnas, inžinierius, kalbantis daugeliu svetimų kalbų, geras šachmatininkas. 1941 m. spalio 16 d., kai vokiečių kariuomenė artinosi prie Maskvos, Gustaitis Butyrkų kalėjime buvo sušaudytas.

Vokietijos feldmaršalo ir prezidento Pauliaus von Hindenburgo apdovanojimas, aprašomas penkiuose puslapiuose, iškėlė nemažai keblumų. Per Pirmąjį pasaulinį karą Von Hindenburgas vadovavo vokiečių kariuomenei Rytų fronte ir pasižymėjo pergalėmis prieš rusus, užėmė Kauną ir Vilnių, 1915–1916 metus praleido Lietuvoje. 1928 metais keli vokiečių diplomatai pareiškė Lietuvos pasiuntiniui Vaclovui Sidzikauskui, kad tada jau senas von Hindenburgas, jų manymu, prisidėjęs prie Lietuvos valstybės atkūrimo, džiaugtųsi, jeigu Lietuva jį pagerbtų.

Bet vokiečiai pareiškė, kad von Hindenburgas priima ordinus tikrai iš kitų valstybių šefo arba užsienio reikalų ministro, o ne iš žemesnių pareigūnų. Arba prezidentas Smetona, arba Augustinas Voldemaras turėtų atvykti asmeniškai į Berlyną. Bet kilo rūpestis, kaip į Lietuvos pataikavimą Vokietijai reaguos anglai, prancūzai ir kitos Europos valstybės, nukentėjusios nuo vokiečių per Pirmąjį pasaulinį karą? Pagaliau, Vokietijos Weimaro valdžios konstitucija po Pirmojo pasaulinio karo uždraudė Vokietijos piliečiams priimti ordinus iš kitų valstybių, nors senas prezidentas labai „džiaugtųsi” tokį gavęs.

Galų gale buvo nuspręsta, kad

Dantų gydytojai

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S.79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

Stuburo ir skausmo ligos

JONAS V. PRŪNSKIS, MD
TERRI DALLAS-PRŪNSKIS, MD
ANDREW J. YU, MD
ir partneriai
Illinois Pain Institute
Nugaros, sprando, galvos, sąnarių, sužeidimų darbovietėje bei kitų vietų skausmo diagnozės ir gydymo specialistai.
Elgin: 847-289-8822
McHenry: 815-363-9595
Elk Grove: 847-718-1212
Barrington: 847-852-2000
www.illinoispain.com

Vidaus ligos

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą.
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak. Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.

Akių ligos

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

Širdies ir kraujagyslių ligos

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

Skelbimų skyriaus
tel. 1-773-585-9500

von Hindenburgas priims Vyties Kryžių ne kaip ordiną, bet kaip padėkos ženklą atsiminimui, ir kad apdovanojimo įteikimas nebus viešai skelbiamas nei Lietuvoje, nei Vokietijoje. Taip 1929 m. sausio 26 d. mažame ratelyje, dalyvaujant taip pat jau senam, kaip ir von Hindenburgas, Lietuvos generolui Pranui Tamašauskui ir Lietuvos pasiuntiniui V. Sidzikauskui, Vokietijos prezidentui von Hindenburgui buvo įteiktas Vyties Kryžiaus ordinas kartu su Lietuvos prezidento Smetonos asmeniniu sveikinimo laišku.

Antrame tome aprašomi 320 Vyties Kryžiumi apdovanotieji, jų gyvenimai, veikla, jų ir jų šeimų likimai. Pranas Eimutis 1919 metais buvo vokiečių kariškio nušautas jam stovint sargyboje Kaune prie „Metropolio” viešbučio, kur buvo apsistoję Amerikos komisijos nariai. Po Eimučio nušovimo su keletu kareivių ant žirgo atėjo karininkas Juozas Mikuckis ir su revolveriu išskirstė vokiečius. Tai tas pats Mikuckis, kuris, po Antrojo pasaulinio karo, kaip NKVD agentas mėgino Vokietijoje sovietams pagrobti generolą Povilą Plechavičių.

Liudas Gira, vėliau irgi nuėjęs bolševikams tarnauti, Kryžiumi buvo apdovanotas 1926 metais jo viršininko Jurgio Bobelio pastangomis „už uolų, sąžiningą kelerių metų tarnybą” kaip karo valdininkas-biurokratas, karo ugnies nematęs.

Vyties Kryžiaus kavalieriaus Pet-

9-to Vytenio pulko kulkosvaidininkai, 1919 m.

ro Grigo sūnus partizanas, irgi vardu Petras, žuvo 1947 metais, jo lavonas buvo išniekintas Kamajų miestelio aikštėje. Žydas Mejeris Gordonas, pripažintas savanoris-kūrėjas, 1920 m. tarnavo Lietuvos kariuomenėje kartu su dar dešimt žydų kareivių, apdovanotas už parodytą narsumą lenkų fronte. Antrajam pasauliniam karui prasidėjus, M. Gordono likimas nežinomas, tikima, kad jis žuvo Holokausto pradžioje. Kiti apdovanoti pasklido po visą pasaulį – Sibirą, Europą, JAV, Kanadą, Venesuelą, Australiją ir kitur.

Knygos autorius apie tuos karžygius rašo: *Žmonės, apie kuriuos kalbu šioje knygoje, yra nusipelnę, kad prie jų kapų atneštų gėlių. Jeigu nėra kitų, noriu, kad nors ši knyga būtų paminklu jiems. Paminklu tiems, kurie turi paminklus, ir tiems, kurie jų neturi. Tiems, kurie buvo užkasti Sverdlovsko kalėjimo kieme ar egzekucijų vietoje Pamaskvėje, tiems, kurie atgulė amžino įšalo žemėje, bevardžiuose Dzūkijos ar Zarasų krašto miškų kapuose. Tegul ji įamžina bevardžiamie Antavilių prieglaudose kape atgulusių Joną Plioplį, kurio nepasigedo nė vienas iš aštuonių jo vaikų. Tegul žmonės sužino, kad kape be užrašo po metaliniu kryžiumi Kairiškėse ilsisi vienišas savanoris Matas Kaupas, kurį laidojant kaimynai įdėjo jam į kišenę brangiausią turtą – nepriklausomybės kovose pelnytą Kryžių.*

Tokia Lietuvos istorija.

Eisena su vėliavomis prie paminklo žuvusiems už mūsų laisvę. Pagarba žuvusiems.

TAUTOS ŠVENTĖ ČIKAGOS LITUANISTINĖJE MOKYKLOJE

(fotoreportažas)

Čikagos lituanistinės mokyklos mokiniai, mokytojai, tėveliai ir svečiai Vasario 16-osios minėjimą pradėjo stovėdami Baltijos kelyje, nusidriekusiame per visus tris mokyklos aukštus. Su vėliavėlėmis rankose, skanduodami: „Lietuva, Lietuva“ paminėjome 2009 metais minėtą Baltijos kelio 20-metį. Pastovėję Baltijos kelyje, vyresniųjų klasių mokiniai su Lietuvos ir JAV vėliavomis bei gyvų gėlių vainiku žygiavo prie paminklo žuvusiems už mūsų laisvę Jaunimo centro sodelyje. Prie paminklo kalbėjo mokyklos direktorė Jūratė Dovilienė, eiles skaitė Paulina Lapinskaitė ir Mantvydas Rupšas.

Po žuvusiųjų pagerbimo visi rinkomės į gražiai tautodailės mokytojų Daivos Blažulionienės ir Ramunės Slavikienės bei pagalbininkų Balio Gintauto ir Pauliaus Vertelkos gražiai, skoningai papuoštą Jaunimo centro didžiąją salę.

Garbingai įnešamos Lietuvos ir Amerikos vėliavos, giedami Amerikos bei Lietuvos himnai. Ypač visus sujaudino ant scenos stovinčių penkiametčių mokyklos darželio A vaikučių Lietuvos himno giedojimas. Jiems pritarė visi susirinkusieji.

Gabrielė Bieliauskaitė ir Justina Pokvietytė perskaitė 1918 m. vasario 16 d. pasirašytą Lietuvos nepriklausomybės aktą ir 1990 m. kovo 11 d. pasirašytą Nepriklausomybės atkūrimo aktą. Mokyklos direktorė J. Dovilienė pasveikino visus atvykusius į gražią šventę ir pakvietė

Šventė baigėsi „Vėliavos šoku“ ir daina „Brangiausios spalvos“

svečius į sceną. Mokinį, mokytojus ir tėvelius su gražia švente sveikino Amerikos lietuvių tarybos (ALT'o) pirmininkas Saulius Kuprys, JAV LB Vidurio Vakarų apygardos pirmininkė Irena Vilimienė, o Lietuvių Fondo (LF) tarybos pirmininkas Rimantas Griškelis savo sveikinimą pradėjo egzaminu – „Ar patinka mokiniams lankyti Čikagos lituanistinę mokyklą, ar jie yra patenkinti mokykloje dirbančiais mokytojais?“ Išgirdęs į abu klausimus garsų „taip“ ir plojimų audrą, pirmininkas ne tik visus pasveikino su gražia švente, bet ir įteikė mokyklai LF paramos čekį.

Meninę programą vedė dešimtokai Paulina Lapinskaitė ir Mantvydas Rupšas. Jie trumpai, papasako-

jo Lietuvos istoriją nuo akmens amžiaus laikų iki šių dienų. Pasakojimą pajvairino 7 ir 8 klasių mokinių atliekami šokiai „Pjoviau šieną“ bei „Barborytė“ (šokių mokytoja Birutė Kugaudienė). Programos pabaigoje jungtinis pradinės mokyklos choras, vadovaujamas mokytojos Jūratės Grabliauskienės dainavo „Gintarėlis“ bei „Mylim savo tėvynę“. Aukštesniosios mokyklos choras (mokytoja Jolanta Baniene) atliko kūrinius „Laisvė“ ir „Brangiausios spalvos“. Pastarąją dainą jau ne pirmi metai palydi šokėjos šokdamos „Vėliavos šokį“.

Programos pabaigoje skardžiai dainuojantis choras įtraukė į dainavimą visus gausiai susirinkusius į

šventę. Daina „Žemėj Lietuvos“ liejosi iš širdies, atsistojo, susikibę rankomis dainavo visi – mokytojai, svečiai, mokiniai ir jų tėveliai. Pasibaigus šventei svečiai ir tėveliai apžiūrėjo mokinių surengtą nedidelę parodėlę.

Norisi padėkoti šio puikaus renginio organizatoriams, mokyklos mokytojams Eridanai Šležienei, Vidai Rupšienei, Jolantai Gudėnaitei ir Arvydui Bagdonui.

Dėkojame ir šventę filmavusiam Mindaugui Majauskui. Na, o jei norite įsitikinti, kad šventė mūsų mokykloje buvo tikrai nuostabi, prašome apsilankyti: vimeo.com/9593496, nenusivilsite.

Laima Apanavičienė
ČLM direktorės pavaduotoja

Baltijos kelyje mokytoja Vilma Vaičienė su savo auklėtiniais.

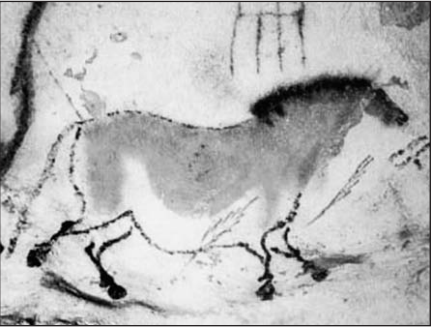
Giedame Lietuvos himną. **L. Apanavičienės** nuotraukos

Uolų piešiniai: pirmieji žmogaus bandymai rašyti?

NICOLA BODEN

Anksčiau jie buvo laikomi paprasčiausiais paišaliojimais. Lyg žmogus, prieš imdamas rimtai piešti, būtų miklinęs piešimo įrankį. Tačiau nauja uolų piešinių Prancūzijoje analizė metė iššūkį ankstesnėms teorijoms. Gali būti, jog prieš 30–40 tūkstančių metų nupaišyti brūkšniai, taškeliai, zigzagai, pusskrituliai atskleidžia mūsų protėvių pastangą bendrauti pastelkiant simbolius.

Tradicškai manoma, kad „kūrybinis sprogimas“ įvyko prieš maždaug 40 tūkstančių metų, kai mūsų protėviai ėmė galvoti abstrakčiai. Tada atsiradęs ir menas uolose. Taip pat plačiai paplitęs manymas, jog ankstyvasis raštas – piktografinė rašto sistema – atsiradusi prieš maždaug 7 tūkstančius metų.

Arklį vaizduojantis piešinys, rastas Lascaux uolose. Manoma, kad jam – 15 ar 17 tūkstančių metų. Virš arklio figūros matyti įbrėžti brūkšniai. Tokių pasitaiko ir kitur Prancūzijoje.

Dvi Viktorijos universiteto Britų Kolumbijoje (Kanada) studentės – Genevieve von Petzinger ir April Nowell – palyginusios Chauvet uolų Prancūzijoje radinius iškėlė įdomią prielaidą, jog šie piešiniai gali būti dar senesni. Tokia mintis joms gimė kruopščiai ištyrus aiškiai matomus, tačiau iki tol reikiamo dėmesio nesulaukusius ženklus, įbrėžtus greta pagrindinių piešinių figūrų.

Von Petzinger ir Nowel sakė nustebusios, kad iki šiol niekas nebuvo sugalvojęs palyginti šių 146 vietovėse randamų, 25 tūkstančių metų laikotarpį apimančių ženklų. Juos palyginus paaiškėjo, kad 26 iš jų yra nupaišyti tuo pačiu stiliumi ir vis pasikartoja skirtingose vietovėse. Kai kurie iš šių ženklų buvo gana paprasti – tiesios linijos, apskritimai ir trikampiai. Tačiau kiti simboliai buvo sudėtingesni. Tai ir privertė jaunas tyrėjas padaryti prielaidą apie pirmus bandymus bendrauti raštu.

Von Petzinger pastebėjo, kad mažiau abstraktūs simboliai vis nurodavo į didesnę figūrą. Pavyzdžiui, iltys simbolis būdavo naudojamas pavaizduoti mamutą. Lingvistikoje toks būdas vadinamas *synekdoche* – daugiareikšme kalbos figūra. Ji būdinga piktografinėms kalboms.

Istorikų nuomone, tai turėtų įrodyti, jog mūsų protėviai jau tuo metu naudojo abstrakčius simbolius. „Tai buvo būdas glaustai perduoti informaciją, – teigia Nowell. – Pavyzdžiui, mamuto iltys galėjo tiesiog atstovauti mamutui, mamutų medžioklei arba tam, kas neturėjo nieko bendro su tiesiogine mamutų interpretacija.“

Kitos dažnai pasitaikiusios *synekdochos* formos buvo du koncentriniai apskritimai arba trikampiai, kuriuos priešistorės žmonės naudavo arklių ar bizonų akims ir kalnų ožių ragams vaizduoti.

Tam tikrų ženklų, kaip antai taškai ir rankų poros, suteikė naujai teorijai tvirtesnį pagrindą. Kadangi toks grupavimas paprastai naudojamas piktografinėse kalbose. Tyrėjos yra linkusios manyti, kad ir priešistorės europiečiai pritaikė tą pačią rašto sistemą. „Nuoseklus ženklų grupavimas poromis rodo, kad jie iš tikrųjų galėjo turėti reikšmę. Galbūt mes matome pirmuosius rudimentinės kalbinės sistemos blykstelėjimus.“

Kokie simboliai aptinkami dažniausiai? Pats populiariausias iš jų – linija. Linijų randama 70 procentų vietovių. Antri pagal populiarumą yra kabliukai ir taškai. Jų aptinkama 42 procentų vietovių. Panašu, kad daugelis ženklų atsirado Ronos upės slėnyje ir Loto regionuose pietuose, o vėliau paplito po visą šalį. Šių ženklų nėra siaurės Prancūzijoje, mat prieš keliasdešimt tūkstančių metų šią Prancūzijos dalį dengė ledynai.

Įdomu, jog trys ketvirtadaliai aptariamų ženklų yra aptinkami seniausiose uolose, kurių piešiniams trisdešimt tūkstančių metų. Tai stebina, nes paprastai manoma, jog „kūrybinis sprogimas“ – kai mūsų protėviai ėmė mąstyti abstrakčiai ir kurti uolų meną – įvyko būtent prieš trisdešimt tūkstančių metų.

Šiam Lascaux vietovėje rastam uolos piešiniui, kuriame vaizduojamas bučius ilgais ragais – apie 17 tūkstančių metų. Virš pagrindinės figūros matyti abstraktūs simboliai – taškai.

2010 m. kovo 3 d., sulaukęs 97 metų amžiaus mirė

A † A JUOZAS BAGDŽIUS

Gimė Lietuvoje, Alytaus apskr., Pivašiūnų parapijoje, Bundžių kaime.

Šiandien su giliu skausmu širdyje jo gedi: žmona Zita, sūnus Jonas su žmona Barbara, anūikai Joriana, Justinas; posūnis Linas su šeima, Lietuvoje sesuo Adelė, brolis Vladas su šeima bei daug kitų giminių Lietuvoje ir Kanadoje.

A. a. Juozas buvo aktyvus Lietuvos Šaulių sąjungos, lietuvių veteranų karių sąjungos, Tautos fondo, Marquette Park Lietuvių namų savininkų draugijos ir kitų lietuviškų klubų narys.

Velionis bus pašarvotas penktadienį, kovo 5 d. nuo 3 val. p. p. iki 8 val. vakaro Brady-Gill laidojimo namuose, 2929 W. 87 St., Evergreen Park, IL.

Laidotuvės įvyks šeštadienį, kovo 6 d. 9 val. r. Iš laidojimo namų a. a. Juozas bus palydėtas į Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčią, kurioje 9:30 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios. Po šv. Mišių velionis bus palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Kviečiame visus gimines, pažįstamus, artimuosius dalyvauti laidotuvėse.

Liūdinti šeima

Laidot. direkt. Donald M. Petkus, tel. 800-994-7600 arba www.petkusfuneralhomes.com

Jei naujoji teorija yra teisinga, vadinasi simboliai ir jų sistemingas naudojimas turėjo prasidėti anksčiau. Ankstesnėms šiuo metu vyraujančioms hipotezėms prieštarautų tai, kad prieš 30 tūkstančių metų simboliai jau buvo naudojami kaip sistema. „Buvau tikrai nustebusi, kai tai išsiaiškinau, – sako von Petzinger. – Neįtikėtina piešinių įvairovė ir nuoseklus jų pasikartojimas verčia manyti, kad simbolinė revoliucija galėjo įvykti anksčiau, nei į Europą atkeliavo pirmieji dabartiniai žmonės.“

Vėlgi, jei ši teorija yra teisinga, kūrybinio sprogimo datavimą reikėtų nukelti dešimtimis tūkstančių metų į praeitį. Tai sutampa su pastarųjų metų abstraktų mąstymą liudijančiais radiniais Afrikoje ir Vidurio Rytuose, kurių amžius siekia 75 ar net 100 tūkstančių metų. Kadangi panašūs (tik senesni) ženklai buvo naudojami ir Afrikoje, tai patvirtintų hipotezę, kad žmonės į Europą atvyko iš Afrikos, kartu atsinešdami ir rudimentines simbolių sistemas.

Vis dėlto uolų piešinių žinovas iš Australijos Iain Davidson linkęs manyti, kad šios sistemos nebūtinai turėjo turėti bendrą kilmę. Jis tebemano, kad kūrybinis sprogimas įvyko prieš maždaug 40 tūkstančių metų, o simboliai tik rodo žmonių mąstymo pasikeitimą. „Manau, kad tada žmonių galvose įvyko kognityviniai pokyčiai, o simboliai tiesiog liudija šį pasikeitimą.“

Archeologas Jean Clottes laikosi nuomonės, jog kalba ir abstraktus mąstymas buvo praktikuojamas se-

Manoma, kad šiam Argentinoje, Rio Pinturas vietovėje, rastam piešiniui – 9 tūkstančiai metų. Linijos – vienas dažniausiai uolų piešiniuose pasitaikančių simbolių. Spiralių ir rankų antspaudų figūrų pasitaiko retai.

niau nei prieš 35 tūkstančius metų, nes „šiuolaikinis žmogus“ susiformavo prieš maždaug 200 tūkstančių metų. „Mūsų neturėtų stebinti šių žmonių išmanymas. Šiaip ar taip, jie buvo mūsų proproseneliai.“

Nereikėtų atmesti galimybės, kad artefaktai galėję paliudyti, jog tokia simbolinė kultūra egzistavo – išnyko, nes jai priklausę žmonės rašydavo ant dūlių paviršių. Kad ir kaip būtų, lieka paslaptimi, ką iš tikrųjų reiškė šie simboliai. Akivaizdu viena – mūsų protėviai šiais ženklais norėjo kažką vienas kitam pasakyti.

Išvertė ir parengė **Zigmas Vitkus**
Bernardinai.lt

IEŠKO DARBO

Moteris brangiai perka gerai apmokamą drbą. Dirba ir pakeitimuose. Tel.: 1-708-691-0103

PARDUODA

St. Casimir Cemetery – 2 burial plots together. Call at: 832-259-2233.

Namams Paskolos, Apdraudos Sąskaitos

MUTUAL FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 West Cermak Road, Chicago, IL 60608
(773) 847-7747

Stephen M. Oksas, *President*

Patarnaujam Čikagos ir Apylinkių Lietuviams Daugiau Kaip 100 Metų.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

♦**Šv. Kazimiero kongregacijos** seserys maloniai visus kviečia dalyvauti šv. Mišiose ir pasimelsti, kad kongregacijos steigėja Motina Marija Kaupaitė būtų paskelbta Palaimintąja. Šv. Mišios bus aukojamos šeštadienį, kovo 6 d., 9:30 val. r., seselių Motiniškajame name, 2601 W. Marquette Rd., Chicago. Mišias aukos kun. Thomas McCarthy, OSA, Švč. Ritos aukštesniosios mokyklos prezidentas. Po Mišių – kavutė.

♦**Vytauto Didžiojo šaulių rinktinė** kovo 7 d., sekmadienį, kviečia dalyvauti Lietuvos šaulių sąjungos įkūrėjo Vl. Putvio (Putvinskio) minėjime, kuris prasidės 10 val. r. šv. Mišiomis, dalyvaujant šauliams, Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo parapijos bažnyčioje. Po Mišių minėjimas vyks Šaulių namuose, 2147 W. 43rd St., Chicago. Gros pučiamųjų orkestras „Gintaras“, bus pietūs, veiks baras.

♦**Muzikinę pasaką „Varniukas,** kuris buvo kitoks” kviečiame žiūrėti kovo 7 d., sekmadienį, 1 val. p. p. Pasaulio lietuvių centro Fondo salėje. Dalyvauja pop choras „Svajonė (vadovė Alina Šimkuvienė) ir šokių studija „Dance Duo” (vadovės Sandra Čelkytė-Krumhorn ir Estera Lisauskienė). Daugiau informacijos tel.: 630-936-7745.

♦**Kviečiame į filmų popietę.** Kovo 10 d., trečiadienį, 1 val. p. p. matysime vaizdajuostę „Aleksandravėlė” iš ciklo „Mūsų miesteliai”. Filmai rodomi Pasaulio lietuvių centre šalia Bočių menės įsikūrusioje skaitykloje. Maloniai kviečia JAV LB Lemonto socialinių reikalų skyrius.

♦**Lietuvos Respublikos generalinis konsulas** Čikagoje kartu su Dariaus ir Girėno komitetu Čikagoje bei Čikagos-Vilniaus susigiminiavusių miestų komitetu kovo 11 d., ketvirtadienį, kviečia į Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dvidešimtmečio minėjimą, kurio metu Midway oro uoste Aviacijos veteranų salėje (5700 S. Cicero Ave., Chicago, IL 60638) vyks iškilmingas atnaujintos Dariaus ir Girėno memorialinės lentos iškabinimas. Pradžią – 10 val. r. Tel. pasiteiravimui: 312-397-0382, trump. nr. 207.

♦**Psichologinės ir dvasinės pagalbos draugija** kovo 13 d. rinksis į savo pirmąjį suvažiavimą, kuris vyks Pasaulio lietuvių centre. Pradžią – 1:30 val. p. p. Apie savo dalyvavimą

prašome pranešti el. paštu: pagalbos-draugija@live.com arba parašyti adresu: Zion Lithuanian Lutheran Church, 9000 S. Menard Ave., Oak Lawn, IL 60453. Tel. pasiteiravimui: 708-422-1433.

♦**Marquette Park apylinkėje** kovo 14 d. po 10:30 val. r. Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje parapijos salėje (6812 S. Washtenaw Ave., Chicago, IL) vyks Lietuvos Nepriklausomybės minėjimas. Pradžią – 12:30 val. p. p. Pagrindinė kalbėtoja – Danutė Bindokienė. Mišių metu giedos ir meninę programą atliks solistai Margarita ir Vaclovas Momkai. Akompanuos Jūratė Lukminienė.

IŠ ARTI IR TOLI...

♦**Nepriklausomybės atkūrimo** dienos proga Lietuvos Respublikos ambasada maloniai kviečia į neformalų susibūrimą, kuris vyks Lietuvos Respublikos ambasadoje, 2622 16th St. NW, Washington, DC 20009, trečiadienį, kovo 10 d. nuo 6:30 val. v. iki 8:30 val. v. Programoje: dokumentinio filmo „Lietuva. Statusas: nepriklausoma” premjera (filmo trukmė – 30 min.). Po filmo – neformali diskusija, po diskusijos pakviesime vaišintis vynu ir užkandžiais.

♦**JAV LB Grand Rapids apylinkės** valdyba kviečia dalyvauti Vasario 16-osios ir Kovo 11-osios minėjime sekmadienį, kovo 14 d., lietuvių Šv. Petro ir Povilo parapijoje, 1433 Hamilton Ave., NW, Grand Rapids, MI 49504. 9:30 val. r. Šv. Mišios, kurias atnašaus lietuvių kilmės klebonas Dennis Morrow. 11 val. r. – minėjimas ir vaišės parapijos mokyklos salėje. Muzikinę programą atliks muzikinė grupė „Biru Bar” (vadovė Adrija Beleckienė).

♦**Baltijos jėzuitų plėtros taryba** nuoširdžiai kviečia visus į keliaujančios jubiliejinės parodos „Lietuvos jėzuitų provincijai – 400 metų” atidarymą Detroit sekmadienį, kovo 21 d., vidurdienį Dievo Apvaizdos parapijos svetainėje. Atidaryme dalyvaus kun. Artūras Sederevičius, SJ. Paroda supažindina su Provincijos istorija, Tėvų jėzuitų nuveiktais darbais Lietuvoje bei misijose užsienyje, veiklos atspindžius mene bei šiuolaikinėje visuomenėje. Įėjimas – nemokamas. Daugiau informacijos tel.: 630-243-6234.

Dailininkės
AUŠRINĖS KERR
parodos
„Autobiografinės kryžkelės”
atidarymas
Čiurlionio galerijoje,
Jaunimo centre
**vyks balandžio 2 d.,
penktadienį**

Pradžią 7:30 val. v.

Atidaryme dalyvaus autorė.

Aušrinė Kerr „Rytas”. 2009

„DRAUGAS” – IŠEIVIJOS GYVENIMO DABARTIS IR ATEITIS

Be Draugo fondo dienraštis nebūtų sulaukęs šimtmečio. Aukokime Draugo fondui įvairiomis – gimtadienių, vardadienių, jubiliejų, švenčių ir kt. – progomis. Įamžinkime savo artimuosius Draugo fonde.

Čekius rašyti: Draugas Foundation, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629

Beverly Shores Amerikos lietuvių klubas, IN, paaukojo „Draugo” leidybai paremti 50 dol. auką. Labai ačiū, kad mus remiate.

Jaunimo centro Moterų klubas, Chicago, IL, paaukojo „Draugo” leidybai 50 dol. auką ir linki „Draugui” daug darbingų metų. Nuoširdžiai dėkojame už jūsų paramą.

Kadras iš kino filmo „Kolekcionierė”.

Gene Siskel Film Center (164 N. State Street, Chicago, IL) kovo 5 – balandžio 1 dienomis vyks 13-asis kasmetinis Europos Sąjungos filmų festivalis.

Šių metų festivalyje bus rodomas rež. Kristinos Buožytės 2008 m. vaidybinis filmas „Kolekcionierė” („The Collectress”). Filmą kūrė kino gamybos bendrovės TREMORA ir „Reflex AG” bendradarbiaujant su Lietuvos muzikos ir teatro akademija. Filmo trukmė – 84 min. Apdovanotas „Sidabrine gerve” kaip geriausias 2008 metų filmas.

Filme vaidina: Gabija Ryškuvienė, Marius Jampolskis, Valda Bičkutė, Darius Gumauskas, Darius Petkevičius, Valerijus Jevsejevas.

Lietuviškas filmas lietuvių kalba su angliškais subtitrais bus rodomas **kovo 13 d., šeštadienį, 5:30 val. p. p. ir kovo 18 d., ketvirtadienį, 8 val. v.**

Šeimyninę tragediją išgyvenusi jauna medikė Gailė praranda gebą patirti bet kokias žmogiškas emocijas. Visiškai atsitiktinai, darbo reikalams ruošdama vėl trumpam gali patirti buvusias emocijas. Tam tereikia dirbtinai sukurti aplinkybes, leisiančias patirti norimą emocinį būvį, ir jas nufilmuoti. Gailė visa galva pasineria į nuotykį, net nesusimąstydama apie būsimas jo pasekmes.

Tel. pasiteiravimui: 312-846-2800

LR Generalinio konsulato info

Čikagos lituanistinės mokyklos šeštokams linksma mokykloje pertraukos metu. **Audronės Sidaugienės** nuotr.

Registracija naujiems 2010–2011 mokslo metams Čikagos lituanistinėje mokykloje (5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636) **vyks kovo 13 d. dabartiniais mokiniams, jų sesutėms ir broliukams, o balandžio 17 d. – naujiems mokiniams.** Daugiau informacijos apie registraciją ir mokyklą galite rasti mokyklos tinklalapyje: **www.cikagoslituanistinemokykla.org**

Tel. pasiteiravimui: 708-296-3192 (Laima Apanavičienė) arba 630-290-4490 (Kristina Petraitienė).